

Από το Ναγκόρνο-Καραμπάχ στη Γάζα

από **Αντεξουσιαστική Εξεγερτική Διεθνής (Α.Ε.Δ.)**

🕒 19/12/2024

4:02 μμ.

[Αναλύσεις](#)

Η συγκρότηση μιας Αντεξουσιαστικής Εξεγερτικής Διεθνούς προκύπτει, κατά την άποψή μας, σήμερα, η μοναδική ρεαλιστική "πολιτική" προοπτική σε διεθνές επίπεδο, αν φυσικά για ρεαλισμό εξακολουθούμε να εννοούμε ακόμα την δημιουργία των συνθηκών εκείνων που θα διασφαλίζουν, σε ευρύτερο κοινωνικό επίπεδο, την ειρήνη, την αμοιβαία συνύπαρξη και την ελευθερία ως των, εν τοις πράγμασι, απαράβατων κοινωνικών αξιών και θεσμών. Το γεγονός αυτό προϋποθέτει την άμεση διάλυση των κρατών, των συνόρων και της ιδιοκτησίας ως αντίπαλων και εχθρικών θεσμών, οι οποίοι προκύπτουν εντελώς ασυμβίβαστοι με τις προαναφερόμενες κοινωνικές διευθετήσεις και που αντίθετα θα εξακολουθήσουν να διαιωνίζονται στο βαθμό που δεν θα καταστεί δυνατό να ανακοπεί και να καταστραφεί η σημερινή δικτατορία του έθνους-κράτους και του κεφάλαιου που κυριαρχούν σε παγκόσμιο επίπεδο. Θα είναι ασφαλώς και δίχως καμμία απολύτως αμφιβολία μια σκληρή και επίπονη συνεχής μάχη από πλευράς ενός καινούριου και πραγματιστικού κοινωνικού ρεαλισμού, ενάντια στην σάπια ουτοπία του παρόντος διεθνούς συστήματος κυριαρχίας, έχοντας ως πρωταρχικό στόχο να κάνει να ανατείλει ένας εντελώς καινούριος πολιτισμός πάνω στα ερείπια της παρούσας γενικευμένης βαρβαρότητας. Η βαρβαρότητα, για να εξηγουμάστε, η οποία σήμερα τίθεται πλέον υπεράνω πάσης αμφιβολίας, είναι ακριβώς η συντονισμένη και συγκεκριμένη δράση όλων των νεοαποικιακών κρατών, ανατολής και δύσης, που επελαύνουν αυτή τη στιγμή στη Συρία, στον Λίβανο, στην

Παλαιστίνη την ευρύτερη Μέση ανατολή και οπουδήποτε "αλλού" (βλέπε Ουκρανία), προκειμένου να εκτελέσουν την ίδια φάρσα και την τραγωδία που ήδη βιώσαμε αναπάντεχα, σε ιστορικό επίπεδο, κατά τις δύο πρώτες δεκαετίες του παρόντος αιώνα, συνεχίζοντας έτσι ανεπιφύλακτα την μακρά παράδοση του περασμένου αιώνα.

Τουρκία Ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις - Αντιπολεμικό κίνημα Ιστορία - Θεωρία
Μέση Ανατολή Λίβανος Παλαιστίνη Συρία

ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΓΚΟΡΝΟ ΚΑΡΑΜΠΑΧ ΣΤΗ ΓΑΖΑ:

ΔΥΟ ΑΚΟΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΕΣ ΣΤΟ ΒΩΜΟ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ

Αυτό το κείμενο είναι ένα είδος ρέκβιεμ για το Ναγκόρνο-Καραμπάχ, που "εκκενώθηκε" από τον αρμενικό πληθυσμό του με μια "κεραυνοβόλα εθνοκάθαρση" μέσα σε ένα κλίμα γενικής αδιαφορίας, αλλά επίσης είναι ένα ταξίδι μέσα στην ιστορία και τη φαντασία, από τα οροπέδια του Καυκάσου μέχρι τις ακτές της Παλαιστίνης, περνώντας από τα βουνά του Κουρδιστάν, στο εσωτερικό ενός πλανητικού ρήγματος που βρίσκεται στη διασταύρωση μεταξύ ηπείρων, αυτοκρατοριών, λαών, ιδεών και θρησκειών.

Αποτελεί ταυτόχρονα μια μπαρουταποθήκη και ένα εργαστήριο, βίας και ελπίδας.

Με μια και μοναδική βεβαιότητα: Η κρατική και η αποικιοκρατική τάξη που η Δύση είχε επιβάλει σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ένας σωρός από ερείπια που καίγονται. Και αυτό που παίρνει τώρα μορφή μέσα από τις στάχτες του είναι ένα αίνιγμα που ακόμη παραμένει ανοιχτό και ακωδικοποίητο.

Δεν είμαι σε καμιά περίπτωση υποστηρικτής των κρατών, κανενός κράτους ακόμη και αυτών των μικρών που δεν αναγνωρίζονται συνήθως από κανένα.

Όμως, δεν μου περνά απαρατήρητο το γεγονός να βλέπω με ποιο τρόπο ένα ιστορικό έδαφος, που είχε κερδίσει την αυτονομία του, διαθέτοντας την αυτοδιοίκησή του και όλα τα υπόλοιπα, θα μπορούσε ποτέ να σταματήσει να υπάρχει από την μια ημέρα στην άλλη.

Έτσι ακαριαία. Φανταστείτε για παράδειγμα, μια ολόκληρη περιοχή μεγαλύτερη από την κοιλιάδα της Αόστας, με περίπου τον ίδιο πληθυσμό (120.000 άτομα), να εξαφανίζονταν από τη μια ημέρα στην άλλη, από τους γεωγραφικούς χάρτες και όχι μονάχα από αυτούς.

Σπίτια, σχολεία, πανεπιστήμια, νοσοκομεία, βιβλιοθήκες, συνοικίες, χωριά, μπουστάνια, καλλιέργειες, τα πάντα κλείνουν και εγκαταλείπονται αιφνιδιαστικά και αναπάντεχα. Μέσα σε λίγες ημέρες δεν θα απομείνει ούτε το όνομά του. Αυτή η περιοχή ονομάζεται Αρτσάχ ή Ναγκόρνο-Καραμπάχ.

Εδώ θα περιοριστώ να κάνω ακολούθως μια σύντομη ανακεφαλαίωση της σύγκρουσης μεταξύ Αρμενίων και Αζέρων αναφορικά με αυτό το ζήτημα, σύγκρουση μακροχρόνια και αρκετά περίπλοκη.

Το Αρτσάχ, που είναι το αρμενικό όνομα του Ναγκόρνο-Καραμπάχ (“Ορεινός μαύρος κήπος”), είναι μια περιοχή που κατοικούνταν από τους Αρμένιους και βρίσκεται “παγιδευμένη” μέσα στο έδαφος που κατέχει το Αζερμπαϊτζάν (τουρκόφωνο κράτος και σύμμαχος της Τουρκίας).

Οι Αρμένιοι κατοικούσαν εκεί αδιάκοπα εδώ και χιλιετίες στο βαθμό που θεωρείται κοιτίδα του πολιτισμού τους. Το 1991, με τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, οι κάτοικοι του Αρτσάχ-έτσι όπως και αυτοί της Αρμενίας, του Αζερμπαϊτζάν και των άλλων σοβιετικών δημοκρατιών-διακήρυξαν την ανεξαρτησία τους διαμέσου δημοψηφίσματος.

Τα στρατεύματα του Μπακού (πρωτεύουσα του Αζερμπαϊτζάν) αντέδρασαν επιτιθέμενα ενάντια στον αρμενικό θύλακα, όμως η αντίσταση των εθελοντικών πολιτοφυλακών, με την υποστήριξη των στρατιωτών του Ερεβάν (πρωτεύουσα της Αρμενίας) επικράτησε. Ήταν ένας μακρύς και αιματηρός πόλεμος, σε ακολουθία του οποίου, το 1994, γεννήθηκε η μικρή (και μη αναγνωρισμένη)

Δημοκρατία του Αρτσάχ. Μια “ανωμαλία” που επιβίωσε για τριάντα χρόνια, μέχρι τις 20 Σεπτέμβρη 2023, όταν η πολλοστή εισβολή των αζερικών ενόπλων δυνάμεων κατόρθωσε να υπερισχύσει.

Στη διάρκεια μιας εβδομάδας γύρω στις 100.000 άτομα (στο σύνολο 120.000) διέφυγαν από το Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Όλοι οι υπόλοιποι έφυγαν λίγο αργότερα. Σήμερα παραμένουν εκεί μονάχα λίγες δεκάδες. Μια μαζική έξοδος. Συρμοί αυτοκινήτων, λεωφορείων και φορτηγών εκκένωναν για πολλές ημέρες την περιοχή από τους κατοίκους της. Οι Αζέροι στρατιώτες (με την ακολουθία τζιχαντιστών παραστρατιωτικών) βρίσκονταν προ των θυρών και ο κόσμος διέφυγε πριν να φτάσουν.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το Μπακού έκανε λόγο για “εθελοντικές αναχωρήσεις” και απέκλεισε τις κατηγορίες περί “εθνοκάθαρσης”. Απλά, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν πρόλαβαν.

Σήμερα το Στεπανακέρτ, η πρωτεύουσα του Αρτσάχ, είναι μια πόλη φάντασμα. Δεν φέρει ούτε το όνομα της, (η πόλη του Στεπάν) (1). Τώρα ονομάζεται Χανκεντί (η πόλη του

Χαν).Ο πρόεδρος του Αζερμπαϊτζάν Ιλχάμ Αλίεφ-λίγες ημέρες μετά την κατάκτηση-επισκέφτηκε την ηττημένη πόλη.

Το βίντεο της επίσκεψης είναι αποκαλυπτικά εντυπωσιακό. Με στολή παραλλαγής, μόνος του, περπατά σε έρημους δρόμους και πλατείες, στο βάθος βρίσκονται εγκαταλειμμένα κτήρια, ερείπια, αδέσποτα σκυλιά. Αφού με συμβολικό χαρακτήρα κατέβασε και ποδοπάτησε τη σημαία της Δημοκρατίας του Αρτσάχ, γονάτισε και φίλησε τη σημαία του Αζερμπαϊτζάν. “Στον Αζέρικο λαό. Ολόκληρος ο λαός του Αζερμπαϊτζάν δοξάζει τον Αλλάχ”, ήταν ο υπότιτλος που έτρεχε κάτω από το βίντεο. Το μήνυμα δεν θα μπορούσε να είναι περισσότερο ξεκάθαρο: Το Ναγκόρνο-Καραμπάχ εκκαθαρίστηκε από τους Αρμένιους και από τους χριστιανούς. Αποστολή εξετελέσθη, η εθνοκάθαρση επιτεύχθηκε.

Οι Αζέροι την αποκαλούν: η μεγάλη επιστροφή. Στόχος είναι να ξανακατοικηθούν οι εγκαταλειμμένες από τους Αρμένιους φυγάδες περιοχές. Δεν πρόκειται όμως τόσο για το γεγονός να πάρουν στην κατοχή τους τα σπίτια τους (άλλωστε πολλά από αυτά κάηκαν από τους ίδιους τους κατοίκους τους πρώτου να φύγουν, προτιμώντας να μην τα αφήσουν στους εισβολείς).

Για να δώσουμε ένα παράδειγμα: πριν από μερικά χρόνια στο Μπακού βεβηλώθηκε το αρχαίο αρμενικό νεκροταφείο και οι ταφόπλακες χρησιμοποιήθηκαν ως υλικό κατασκευής του αυτοκινητόδρομου.

Πρόκειται για μια τεράστια επιχείρηση απώθησης στη λήθη, αφενός: να εξαφανιστεί κάθε ίχνος αυτών που ανέκαθεν ζούσαν εκεί, τόποι λατρείας, σύμβολα, νεκροταφεία, μνημεία.

Αφετέρου, πρόκειται για μια μεγάλη ανοικοδόμηση: καινούριες υποδομές, σιδηρόδρομοι, συγκροτήματα κατοικιών, εμπορικά κέντρα, αυτοκινητόδρομοι, αεροδρόμια. Οι μεγάλες μπίζνες του πολέμου με λίγα λόγια.

Σ' ένα προηγούμενο κείμενο είχα χαρακτηρίσει τον Καύκασο μια “σεισμογενή γραμμή”, ένα από τα ρήγματα μεταξύ των αυτοκρατοριών που διαρκώς επιστρέφουν στη σεισμική δραστηριότητα. Δεν χρειάζονταν να είναι κάποιος προφήτης, στα τέλη του 2020, για να προβλέψει ότι τα πράγματα δεν θα σταματούσαν εκεί. Αυτό το κείμενο γράφεται κατά συνέπεια για να αφηγηθεί “πως τελικά κατέληξαν τα πράγματα”. Είναι ένα κείμενο που θα προτιμούσα να μην είχα ποτέ γράψει. Και όχι μονάχα για τον λόγο ότι η “κατάληξη” αυτής της ιστορίας είναι μια εθνοκάθαρση μέσα στη γενική αδιαφορία. Υπάρχουν πολλά περισσότερα. Υπάρχουν πολλά χειρότερα. Τα πάντα συνηγορούν στο να σκεφτούμε ότι δεν τελειώνει εδώ.

Ο τουρκο-αζερικός επεκτατισμός, όπως θα δούμε, απειλεί ολόκληρο το αρμενικό έδαφος, τελευταίο οχυρό για έναν λαό που διαθέτει το θλιβερό προνόμιο να έχει ήδη

υποστεί μια γενοκτονία, λίγο περισσότερο από έναν αιώνα πριν.

Μια γενοκτονία, που οι Τούρκοι εξακολουθούν να αρνούνται, και που από πολλές απόψεις υπήρξε το μοντέλο για αυτήν που διαπράχθηκε ακολούθως ενάντια στον βιβλικό εβραϊκό λαό.

Σήμερα βρισκόμαστε εκ νέου σ' αυτό ακριβώς το σημείο, μπροστά από αυτή την άβυσσο. Σ' αυτό που απομένει-για την ώρα-από το αρμενικό έδαφος. Και βρισκόμαστε εκ νέου εκεί επίσης και στην Παλαιστίνη, όπου η δηλητηριασμένη κληρονομιά της ιστορίας μεταμόρφωσε τα θύματα σε χασάπηδες. Θα ξαναγυρίσουμε όμως πάνω σ' αυτό το σημείο.

Η "τύχη" των Αρμενίων του Αρτσάχ έγκειται στο γεγονός ότι είχαν ένα μέρος στο οποίο να διαφύγουν, τη δημοκρατία της Αρμενίας, λίγα χιλιόμετρα από εκεί. Τι θα μπορούσε να είχε συμβεί αν δεν υπήρχε ένα κοντινό και φιλικό έδαφος στο οποίο να μπορούσαν να πάνε; Η απάντηση, είναι παγερή και καθόλου δύσκολη να την φανταστεί κανείς. Φτάνει να θυμηθεί την τύχη των Αρμενίων στην Τουρκία, πριν έναν αιώνα (ενάμισυ εκατομμύριο νεκροί). Ή να κοιτάξει τι συμβαίνει σήμερα στη Γάζα. Για αυτόν ακριβώς το λόγο αυτό το άρθρο που γεννήθηκε με στόχο να κάνει μια "ανασκόπηση" της ιστορίας του Αρτσάχ, παίρνει μια περισσότερο διευρυμένη διάσταση. Διότι κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων χρόνων τα ρήγματα μεταξύ των αυτοκρατοριών διευρύνονται και ο κόσμος που μέχρι τώρα γνωρίζαμε γίνεται στην κυριολεξία ένας σωρός από ερείπια. Και μέσα σ' αυτόν τον ιστορικό κατακλυσμό, από τα οροπέδια του Καυκάσου μέχρι τις ακτές της Γάζας και παραπέρα, περνώντας από τα βουνά του Κουρδιστάν, οι τραγωδίες και οι σφαγές, και οι αντιστάσεις και οι ελπίδες αλληλοδιαπλέκονται με αδιάσπαστο τρόπο.

ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΗΤΤΑ

Πως ακριβώς όμως υπήρξε δυνατή αυτή η συνθηκολόγηση για τον αρμενικό λαό;

Από πολιτικής άποψης-πέρα από τους παγκόσμιους συσχετισμούς δυνάμεων, που θα εξετάσουμε παρακάτω-οι επιλογές της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Αρμενίας υπήρξαν καθοριστικές: ενώ κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριάντα χρόνων οι στρατιωτικές δυνάμεις του Ναγκόρνο-Καραμπάχ μπορούσαν να υπολογίζουν στην υποστήριξη της Αρμενίας, αυτή τη φορά βρέθηκαν απομονωμένες-πέρα από ολόκληρη τη διεθνή κοινότητα-επίσης και από την ίδια τους τη "μητέρα πατρίδα".

Τα ίδια τα λόγια του πρωθυπουργού της Αρμενίας Νικόλ Πασινιάν μαρτυρούν την εγκατάλειψη των ίδιων των αδελφών τους του Αρτσάχ: " Η Αρμενία δεν είναι εμπλεκόμενο μέρος αυτής της σύγκρουσης". Πολύ βαριά λόγια, τα οποία ακολούθως αντιμετωπίστηκαν ως μια πραγματική και καθαυτή προδοσία μέσα στις κοινότητες της αρμενικής διασποράς, αλλά και στο εσωτερικό της ίδιας της Αρμενίας, όπου ξέσπασαν

συγκρούσεις και διαμαρτυρίες.

Η κυβέρνηση του Πασινιάν, παρασυρμένη από την συνεχώς αυξανόμενη τουρκική και αζερική πρωταγωνιστική μανία αναζήτησε να εξισορροπήσει τα πράγματα μεταξύ της ιστορικής συμμαχίας της χώρας του με τη Ρωσία και καινούριων συμμαχιών με κατεύθυνση τη Δύση. Μια πολιτική που αποδείχθηκε καταστροφική πάνω σε όλα τα μέτωπα: κανένας δεν κούνησε ούτε το δάχτυλό του για όλα όσα συνέβησαν, ούτε από τη μια μεριά ούτε από την άλλη.

Ορισμένοι αναλυτές θεωρούν ότι ο Πασινιάν κατεύθυνε την προσοχή του προς τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. διότι δεν μπορούσε πλέον να εμπιστευτεί την προστασία των Ρώσων. Άλλοι, αντίθετα, υποστηρίζουν ότι υπήρξε ακριβώς αυτή η προσέγγιση του προς τη Δύση που ώθησε τη Ρωσία να “τιμωρήσει” τον σύμμαχό της, μην υποστηρίζοντας τον, παρ’όλη την αμυντική συμμαχία που τους ενώνει.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, το Αρτσάχ βρέθηκε εγκαταλειμμένο, σαν ένα θρυμματισμένο αγγείο, στον ανταγωνισμό μεταξύ των αυτοκρατοριών, μπροστά από την εθνοκάθαρση και τον κίνδυνο μιας γενοκτονίας.

Έτσι, στις 20 Σεπτέμβρη 2023, μέσα σε ένα εικοσιτετράωρο, μην μπορώντας να αντισταθεί σε ασύγκριτα ανώτερες δυνάμεις, η διοίκηση και οι πολιτοφυλακές του Καραμπάχ, για να αποφύγουν μια σφαγή, δεν μπόρεσαν να κάνουν τίποτε διαφορετικό από το να παραδοθούν και να καταθέσουν τα όπλα τους.

Από στρατιωτικής άποψης, η χρησιμοποιούμενη τακτική από τις αζερικές ένοπλες δυνάμεις-κατά τα άλλα τροφοδοτούμενες και εκπαιδευμένες από την Τουρκία του Ερντογάν, μέλος του ΝΑΤΟ-μπορεί να εντοπιστεί στο στρατιωτικό δόγμα air-land (αέρος-εδάφος) των ΗΠΑ, που τέθηκε σε εφαρμογή το 1991, επικαιροποιημένο βέβαια από τις νέες τεχνολογίες, με ιδιαίτερο τρόπο με τα drones, και προσαρμοσμένη στο ορεινό έδαφος της περιοχής.

Οι συντεταγμένες της επίθεσης ξεκίνησαν με αφετηρία τις θέσεις που είχαν κατακτηθεί κατά τη διάρκεια του προηγούμενου πολέμου το 2020, με εξέχουσα τη θέση της πόλης Σούσα, σε υπερυψωμένο σημείο και μονάχα 15 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα Στεπανακέρτ, η οποία βρίσκεται πάνω σ' ένα οροπέδιο περικυκλωμένο από βουνοκορυφές και ήταν εξαντλημένη ύστερα από αρκετούς μήνες εμπόλεμο. Λαμβανομένου υπόψη του γεωγραφικού ανάγλυφου ο στόχος ήταν ουσία να αποσπαστεί ο έλεγχος των υψιπέδων και των βουνοπλαγιών από τις αρμενικές πολιτοφυλακές, καταστρέφοντας τις αμυντικές τους θέσεις με το πυροβολικό ακριβείας και τα drones καμικάζι, έτσι ώστε να διανοιχθούν οι δρόμοι από τις κοιλάδες στις μονάδες του πεζικού.

Μια άνιση μάχη όχι μονάχα εξαιτίας των αριθμών. Οι δυνάμεις των Αζέρων αριθμούν

125.000 άνδρες, ενώ οι αρμενικές πολιτοφυλακές του Αρτσάχ δεν ξεπερνούσαν τις 25000. Μια διαφορά ακόμη περισσότερο σημαντική όσο αφορά τα μέσα και τα όπλα: το Μπακού διέθετε 500 άρματα μάχης, ενώ οι αρμενικές πολιτοφυλακές 20, και η αζέρικη πολεμική μηχανή είχε τροφοδοτηθεί και εκσυγχρονιστεί από την Τουρκία και από το Ισραήλ, ιδιαίτερα στον τομέα του πυροβολικού και των drones (2).

Και η Ιταλία επίσης, μεταξύ άλλων, έδωσε την συνεισφορά της (3), σε σημείο ώστε ο ίδιος ο πρόεδρος της Αρμενίας να καταγγείλει παρόμοιες συνεννοχές: “ Δεν μπορώ να κρύψω ότι ανησυχούμε για την αμυντική συνεργασία μεταξύ της Ιταλίας και του Αζερμπαϊτζάν” (4).

Αν από στρατιωτικής άποψης είναι σωστό να προσδιοριστεί η αζέρικη εισβολή ως “ κεραυνοβόλος πόλεμος”, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί πως υπήρξε περισσότερο από οτιδήποτε άλλο το αποκορύφωμα ενός μακρού πολέμου από τις αρχές τις δεκαετίας του ενενήντα του περασμένου αιώνα.

Μετά το τέλος αυτού του πολέμου το 1994, που κερδήθηκε από τους Αρμένιους και που είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία της αυτοαποκαλούμενης δημοκρατίας του Αρτσάχ, το Αζερμπαϊτζάν -που στο μεταξύ ισχυροποιήθηκε οικονομικά από τις προσόδους του από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο-υιοθέτησε μια διαρκή πολιτική πολεμικών επανεξοπλισμών, συμμαχιών, προπαγάνδας, αναδιοργάνωσης των ενόπλων δυνάμεων εξολοκλήρου κατευθυμένης στην εκδίκηση ενάντια στους Αρμένιους αυτονομιστές που είχαν τολμήσει να απειλήσουν την εθνική του εδαφική ακεραιότητα.

Μια πολιτική που εφαρμόστηκε βήμα με το βήμα, ώστε να δοκιμαστούν οι αμυντικές δυνατότητες του εχθρού, τα οπτικά του συστήματα και φυσικά και οι αντιδράσεις από πλευράς της διεθνούς κοινότητας. Έτσι, σε μια πραγματική καταδρομική επιχείρηση, τα αζερικά στρατεύματα κατόρθωσαν το φθινόπωρο του 2020-μετά από 44 ημέρες πολέμου-να καταλάβουν περίπου το ένα τρίτο του αρμενικού θύλακα, πέρα από τα περικλείοντα αζερικά εδάφη. Αποφασισμένα να τελειώσουν τη δουλειά με την πρώτη δυνατή ευκαιρία. Μια ευκαιρία που το Αζερμπαϊτζάν προετοίμασε σχολαστικά, χρησιμοποιώντας μια τακτική εγχειριδίου “υβριδικού πολέμου”.

Τον Δεκέμβριο του 2022, μια ομάδα υποτιθέμενων Αζέρων “οικολόγων” πραγματοποίησε ένα οδικό μπλόκο στον “διάδρομο του Λατσίν”, την τελευταία οδική αρτηρία που συνέδεε το Αρτσάχ με την Αρμενία (και που θεωρητικά έπρεπε να φυλάσσεται από πλευράς των ρωσικών στρατευμάτων ως εγγυητών της ειρηνευτικής διαδικασίας). Κατ' αυτό τον τρόπο ο αρμενικός θύλακας τέθηκε σε ολικό εμπάργκο: φυσικού αερίου, βενζίνης, ηλεκτρικού ρεύματος, διαδικτύου, τροφίμων, φαρμάκων. Τα πάντα σταμάτησαν. Απαγορεύτηκε στον πληθυσμό να βγαίνει και να μπαίνει μέσα και από τον θύλακα, έχοντας τον καταβάλει λόγω της έλλειψης τροφίμων για περίπου ένα χρόνο, μέχρι την τελική καταδρομική επίθεση. Σ' εκείνο το χρονικό σημείο, τα

στρατεύματα των Αζέρων άνοιξαν το σημείο ελέγχου ώστε να διευκολύνουν την έξοδο του πληθυσμού που εγκατέλειπε τον τόπο του. Διότι σε διαφορά με τους κατοίκους της Γάζας, όπως προείπαμε, οι κάτοικοι του Ναγκόρνο-Καραμπάχ είχαν ακόμη μια Αρμενία για να πάνε.

Και είναι μέσα σ' αυτή την κλιμάκωση που φτάσαμε στην "αντιτρομοκρατική επιχείρηση" (έτσι την προσδιόρισε η κυβέρνηση του Αζερμπαϊτζάν) της 20ης Σεπτεμβρίου 2023. Όπως η ναζιστική Γερμανία, το Αζερμπαϊτζάν του Αλίγιεφ κινήθηκε με σύνεση, ένα βήμα κάθε φορά, για να καταλάβει μέχρι που μπορούσε να φτάσει. Και κάθε δοκιμή, κάθε βήμα, καταδείκνυε ότι οι Αρμένιοι ήταν απομονωμένοι, ότι τόσο η Ρωσία όσο και η Δύση (κατά παράβαση των συμφωνιών, των δηλώσεων και των διαφόρων διακηρύξεων) είχαν άλλα πράγματα να σκεφτούν από την τύχη μιας χούφτας φτωχών ορεισίβιων αυτονομιστών. Το Στεπανακέρτ δεν είναι το Ντάντσιχ. Όταν κατέστη πλέον σαφές ότι οι Αζέροι και οι Τούρκοι είχαν τα χέρια τους λυμένα, ο στρατός του Μπακού δεν έκανε τίποτε διαφορετικό από το να βγάλει το θήραμα από τη φάκα.

Σήμερα, στην ουσία ολόκληρος ο αρμενικός πληθυσμός έχει εγκαταλείψει το Καραμπάχ. Φαίνεται να είναι μονάχα λίγες δεκάδες κατοίκων που αποφάσισαν να μείνουν, κατά βάση γεωργοί, συχνά ηλικιωμένοι, στις απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές. Μια παρόμοιου χαρακτήρα εκκένωση καθιστά δύσκολο να φανταστεί κάποιος ότι θα μπορούσε να αναπτυχθεί μια αντίσταση υπό τη μορφή ανταρτοπόλεμου. Αλλά ποτέ δεν ξέρει κανείς. Και πράγματι το υπουργείο άμυνας του Μπακού ένοιωσε την ανάγκη να διαμηνύσει ότι "οι αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις θα συνεχιστούν μέχρι ότου και οι τελευταίοι αντιστεκόμενοι Αρμένιοι θα παραδώσουν τα όπλα τους". Και ήδη από την επόμενη ημέρα της συνθηκολόγησης σημειώθηκαν πυροβολισμοί και αντιστάσεις ενάντια στη αζέρικη διείσδυση σε διάφορες ορεινές περιοχές του Αρτσάχ.

ΘΥΣΙΑΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΒΩΜΟ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

Από μια άποψη σφαιρικής γεωπολιτικής, η σύγκρουση για το Καραμπάχ καλεί την παρουσία διαφορετικών διαπλεκόμενων παιχτών για τους οποίους ο Καύκασος αποτελεί ένα σταυροδρόμι θεμελιώδους σημασίας. Απλοποιώντας στο μέγιστο βαθμό: πάνω στο "ρήγμα του Καυκάσου", σταυροδρόμι του ευρω-ασιατικού δρόμου, πιέζουν οι συντεταγμένες της ισχύος τριών δυνάμεων αυτοκρατορικού χαρακτήρα: της Ρωσίας, της Τουρκίας και της Περσίας (Ιράν).

Η Μόσχα και η Τεχεράνη, έχοντας επιμέρους συγκλίνοντα συμφέροντα, χρειάζονται να διατηρήσουν μια παρουσία στην περιοχή, ιστορικό χώρο της ρωσικής επιρροής για τη δυνατότητα πρόσβασης στις "θερμές θάλασσες", εξασφαλίζοντας έναν ενεργειακό και συγκοινωνιακό διάδρομο στη κατεύθυνση βορά-νότου (από την καρδιά της ευρασιατικής ηπείρου στην Ινδία και πέρα από αυτήν, περνώντας ακριβώς από το Ιράν). Για το Ιράν επιπλέον, υπάρχει ο φόβος ότι η αφύπνιση του τουρκο-αζέρικου

επεκτατισμού θα μπορούσε να αποσταθεροποιήσει επίσης και το εσωτερικό της επικράτειάς του, δεδομένου ότι μέσα στο βορειοδυτικό Ιράν ζουν πάνω από 20 εκατομμύρια Ιρανοί πολίτες αζερικής εθνότητας (τουρκόφωνοι), το διπλάσιο απ' ό τι μέσα στο ίδιο το Αζερμπαϊτζάν, και επίσης ότι η εθνικιστική ρητορική που υποδαυλίζεται από πλευράς του Μπακού, θα μπορούσε να αφυπνίσει τις υποβόσκουσες αλυτρωτικές τους τάσεις.

Υπάρχει μετά το ζήτημα του Ισραήλ: κατά τα τελευταία χρόνια η ολοένα στενότερη στρατιωτική και σε επίπεδο μυστικών υπηρεσιών συνεργασία μεταξύ Μπακού και Τελ-Αβίβ επιτρέπει εν τοις πράγμασι στο Ισραήλ να χρησιμοποιεί το έδαφος του Αζερμπαϊτζάν ως πλατφόρμα για τις κατασκοπευτικές και τις επιχειρήσεις δολιοφθοράς ενέργειές του, ένα σενάριο που είναι ανησυχητικό για την Τεχεράνη, η οποία βρίσκεται να έχει τον χειρότερο εχθρό της στο κατώφλι του σπιτιού της. (5)

Στην άλλη κατεύθυνση, αυτή ανατολής-δύσης, ο νότιος Καύκασος προσλαμβάνει ολοένα μεγαλύτερη στρατηγική σημασία ιδιαίτερα όσο αφορά το ζήτημα των υδρογονανθράκων. Και είναι ακριβώς αυτό το γεγονός που εξηγεί πραγματικά τι έχει αλλάξει σε σχέση με το παρελθόν, καθιστώντας σε παρόμοιο βαθμό αναλώσιμους τους Αρμένιους.

Κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια το Αζερμπαϊτζάν έγινε μια πραγματική και καθαυτή περιφερειακή δύναμη, χτίζοντας την ισχύ της πάνω στις εξαγωγές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου.

Αυτή η σημασία αυξήθηκε επιπλέον τα τελευταία δυο χρόνια, εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία και της ευρωπαϊκής επιδίωξης (ή καλύτερα αυτής των Η.Π.Α.) να διαφοροποιήσουν τις ενεργειακές τους προμήθειες για να απομειώσουν την εξάρτηση από τη Ρωσία.

Η παρεμπόδιση της δημιουργίας ενός ευρω-ασιατικού μπλοκ, ιδιαίτερα μεταξύ της Γερμανίας και της Ρωσίας, υπήρξε ανέκαθεν ο πρωτεύων στρατηγικός στόχος για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, με αφετηρία τον ενεργειακό τομέα. Και το σαμποτάζ που το Σεπτέμβρη του 2022 κατέστρεψε τον αγωγό Nord Stream στη Βαλτική θάλασσα δεν αποτελεί παρά ένα από τα επεισόδια αυτού του "υβριδικού πολέμου".

Μετά το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία, το ποσοστό πετρελαίου που η Ε.Ε. δέχεται από τη Ρωσία έπεσε γρήγορα από το 29 στο 2% και αυτό του φυσικού αερίου από το 38 στο 13%. Παράλληλα το αζέρικο καθεστώς εξελίχθηκε σ' έναν από τους σημαντικότερους εξαγωγείς φυσικού αερίου προς την Ευρώπη (6).

Η Ιταλία, για παράδειγμα, βρίσκεται μεταξύ των πρώτων χωρών μέσα στο συγκεκριμένο πλαίσιο, όχι μονάχα ως συνδεδετικός κρίκος διέλευσης (Hub τύπου Αλεξανδρούπολης) χάρη στον αγωγό TAP, αλλά επίσης γιατί το Μπακού είναι ο δεύτερος σε σειρά

προμηθευτής της σε φυσικό αέριο μετά την Αλγερία. Το απολυταρχικό καθεστώς του Αλίεφ που λύνει και δένει στο Αζερμπαϊτζάν τροφοδοτήθηκε απολύτως εξαιτίας της (κατά τα άλλα οικολογικής) ακόρεστης ευρωπαϊκής δίψας για ενέργεια.

Όμως αυτό το γεγονός που μπόρεσε επιπλέον να αλλάξει τις ισορροπίες στον Καύκασο είναι ότι το Αζερμπαϊτζάν, πέραν της Δύσης, έγινε θεμελιώδης εταίρος και για τη Ρωσία, η οποία ιστορικά βρισκόταν περισσότερο στη πλευρά των Αρμενίων.

Άπαξ και η Ρωσία δεν μπορεί πλέον (νόμιμα) να εξάγει υδρογονάνθρακες προς τη Δύση, προς την Ευρώπη, τώρα το κάνει κυρίως προς το νότο και προς την Ανατολή, δηλαδή διαμέσου του Αζερμπαϊτζάν. Οι Αζέροι εξάγουν τους υδρογονάνθρακες τους στην Ευρώπη, για να ικανοποιήσουν την αυξανόμενη ζήτηση, και αυτό που λείπει το παίρνουν από τη Ρωσία. Κατ' αυτό τον τρόπο, όλοι μένουν ευχαριστημένοι, συνεχίζοντας να καίνε ανέμελα ορυκτά καύσιμα και παρακάμπτοντας-νόμιμα-τις διεθνείς κυρώσεις. Περισσότερο ευχαριστημένοι όμως από όλους τους άλλους, μέσα σ' αυτό το ανακάτεμα της τράπουλας, είναι η Τουρκία και το Αζερμπαϊτζάν, που βρέθηκαν στο κέντρο του τραπεζιού κρατώντας στο χέρι τους το μαχαίρι και δεχόμενοι φλερτ από όλες τις πλευρές.

Οι λιγότερο ευχαριστημένοι είναι φυσικά οι Αρμένιοι του Αρτσάχ, που έμειναν μόνοι τους, με τους Τούρκους να εκμεταλλεύονται τη τυχερή συγκυρία για να ανοίξουν ακόμη περισσότερο τα σαγόνια τους. Όπως συνήθως λέγεται σε τέτοιες περιπτώσεις: μεταξύ των δυο διαφιλονικούντων (Αμερικάνων και Ρώσων) ο τρίτος (ο Τούρκος) απολαμβάνει. Ο τέταρτος (ο Αρμένιος) γίνεται το εξιλαστήριο θύμα. (7)

Το Αζερμπαϊτζάν έκανε αυτό ακριβώς που του επιτράπηκε να κάνει. Δεν θα μάθουμε ποτέ αν επρόκειτο για μια προσυνηνομημένη δράση ή για μια σιωπηλή συναίνεση, σε κάθε περίπτωση όμως για τον αρμενικό λαό αυτό αλλάζει ελάχιστα τα πράγματα.

Όλος ο κόσμος έκανε σαν να μην έβλεπε μπροστά από μια επιχείρηση εθνοκάθαρσης αστραπιαίου χαρακτήρα. Δεν προκαλεί καμμία έκπληξη ότι αυτό το γεγονός άλλοι το θεωρούν σαν "υπόδειγμα". Για ποιο λόγο άραγε ο Νετανιάχου δεν θα έπρεπε να προχωρήσει στην εθνοκάθαρση της Παλαιστίνης, "εκκαθαρίζοντας τη Γάζα", αν όλοι στην πράξη κάνουν σαν να μη βλέπουν; Για ποιο λόγο άραγε ο Ερντογάν δεν θα έπρεπε να μην "εκκαθαρίσει" τη Ρογιάβα από τους Κούρδους, αν αισθάνεται ότι έχει το ελεύθερο από πλευράς ολόκληρου του κόσμου;

ΠΑΝΤΟΥΡΑΝΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Φτάνουμε έτσι στο περισσότερο σημαντικό και επιπλέον φορτισμένο με σκοτεινές αποχρώσεις ζήτημα για το μέλλον της Αρμενίας και όχι μόνο: τον "τουρκικό κόσμο", ή τον "τουρανικό", και τις αυτοκρατορικές του βλέψεις μακράς, πολύ μακράς διάρκειας.

Ήδη ο Χαϊντάρ Αλίεφ, ο πατέρας του τωρινού προέδρου, συνήθιζε να χρησιμοποιεί την έκφραση, που κατόπιν υιοθετήθηκε από τον Ερντογάν, “δύο κράτη ένα έθνος”, για να προσδιορίσει την Τουρκία και το Αζερμπαϊτζάν. Δυο κράτη, κατά συνέπεια, που κυβερνούν ένα μοναδικό έθνος. Το τουρκικό. Φτάνει κάποιος να κοιτάξει λίγο στο χάρτη ώστε να αντιληφθεί τι σημαίνει αυτό το πράγμα για την Αρμενία και τους κατοίκους της.

Διότι δεν ήταν μονάχα το Αρτσάχ που αντιπροσώπευε μια ανωμαλία, αλλά στην ουσία η ίδια η δημοκρατία της Αρμενίας που βρίσκεται (σύμφωνα με τους Τούρκους) στο λάθος μέρος.

Η τουρκική αυτοκρατορική άποψη απαιτεί ένα γεωγραφικό χώρο με μια εδαφική συνέχεια που εκτείνεται (τουλάχιστο) από τη χερσόνησο της Ανατολίας μέχρι την κεντρική Ασία, ενώνοντας όλους του τουρκόφωνους λαούς. Ο αρμενικός λαός βρίσκεται ακριβώς εκεί, ένα βήμα πριν από την πραγμάτωση του παν-τουρανικού ονείρου. Με αυτήν ακριβώς την έννοια η εθνοκάθαρση δεν είναι ένα παράπλευρο αποτέλεσμα, δευτερεύουσας σημασίας. Διότι από την άποψη του παν-τουρκικού εθνικισμού αυτή είναι αναπόφευκτη προκειμένου να επιτευχθεί η θεμελιώδης εθνική ομοιογένεια της καινούριας αυτοκρατορίας.

“Ποιά είναι η ιδεολογία μας; Ο τουρκισμός των γκρίζων λύκων! Τι πιστεύουμε; Ότι η τουρκική ράτσα και το έθνος είναι ανώτερες από όλες τις ράτσες και από όλα τα έθνη! Ποια είναι η πηγή αυτής της ανωτερότητας; Το τουρκικό αίμα!” (8).

Η τουρκική πατρίδα (Vatan) απαιτεί το ζωτικό της χώρο, δοξάζει τους μάρτυρές της και χρειάζεται τα θύματά της, τους “εσωτερικούς εχθρούς της”. Τους Αρμένιους και τους Κούρδους για αρχή. Για αυτό το λόγο τα πάντα συνηγορούν να σκεφτούμε ότι η εθνοκάθαρση στο Καραμπάχ δεν αποτελεί παρά την αρχή άλλων αναμενόμενων εισβολών και εχθροπραξιών.

Πρόκειται για μια υπαρξιακή απειλή που κρέμεται πάνω από ολόκληρη την Αρμενία, πολύ πιθανά με αφετηρία το νότιο τμήμα της, την επαρχία του Σιουνίκ, ή τον αποκαλούμενο “διάδρομο του Ζανγκεζούρ” (όπως αποκαλείται από τους Αζέρους).

Πρόκειται για μια λωρίδα γης-στο νότιο τμήμα της δημοκρατίας της Αρμενίας-που βρίσκεται ακριβώς πάνω στα αρμενο-ιρανικά σύνορα, που χωρίζουν το έδαφος του Αζερμπαϊτζάν από την αζερική δημοκρατία του Νακχτσιβάν. Κατά συνέπεια, ο έλεγχος αυτού του περάσματος θα επέτρεπε να φτιαχτεί μια εδαφική συνέχεια μεταξύ του αζέρικου κράτους και του θύλακά του (του Νακχτσιβάν).

Όμως, πρόκειται για μια πολύ μεγαλύτερη υπόθεση. Αν κοιτάξουμε καλύτερα το χάρτη θα δούμε ότι το βορειο-δυτικό άκρο του Νακχτσιβάν συνορεύει με ένα μικρό κομμάτι εδάφους του με την Τουρκία, η οποία κατά συνέπεια, διαμέσου της κατοχής της νότιας Αρμενίας, θα συνδέονταν απευθείας με το υπόλοιπο Αζερμπαϊτζάν και από εκεί,

διαμέσου της Κασπίας θάλασσας με όλα τα τουρκόφωνα έθνη της κεντρικής Ασίας.

Από τη μια πλευρά άρα, για την Τουρκία, θα επρόκειτο για την εξέδρα εκτόξευσης της προς το χιλιαστικού χαρακτήρα όνειρό της, του μεγάλου Τουράν, της ενοποίησης όλων των τουρανικών λαών από τη Μεσόγειο ως την Άπω ανατολή. Ταυτόχρονα (σε γεωπολιτικό επίπεδο) πρόκειται για έναν ενεργειακό και εμπορικό δρόμο που θα απέκλειε την Ρωσία και το Ιράν από τον νότιο Καύκασο (εμποδίζοντας τις εμπορικές τους συναλλαγές, αποφεύγοντας έτσι τις διεθνείς κυρώσεις της Δύσης εναντίον τους) και άρα σθεναρά υποστηριζόμενο από πλευράς της Δύσης με τις Η.Π.Α. επικεφαλής.

Πρόκειται σαφώς για μια σύγκλιση συμφερόντων που άνοιξε διάπλατα στην Άγκυρα ένα απροσδόκητο παράθυρο ευκαιριών και που εξηγεί ταυτόχρονα γιατί η στροφή της κυβέρνησης Πασινιάν προς τη Δύση δεν είχε διαφορετικό αποτέλεσμα από το να ρίξει για άλλη μια φορά τους Αρμένιους “από τη σκύλα στη χάρυβδη”.

Η δημιουργία μιας διασύνδεσης μεταξύ της Τουρκίας και του Αζερμπαϊτζάν, μεταξύ άλλων, αποτελούσε ήδη διακριτό στόχο των Νεότουρκων πριν από ένα αιώνα. Ο ίδιος ο αζέρος πρόεδρος Ιλχάμ Αλίεφ απείλησε περισσότερες φορές να κάνει να “στριφογουρίσει το ιερό σπαθί του ισλάμ πάνω από το Ερεβάν” καθώς η εθνικιστική ρητορική του Μπακού ήδη συνηθίζει να διεκδικεί ολόκληρη την Αρμενία σαν “δική του”, αποκαλώντας την “δυτικό Αζερμπαϊτζάν” (10).

Κοντολογίς, επιστρέφει η προηγούμενη ερώτηση: “τι θα συνέβαινε αν οι Αρμένιοι δεν είχαν ένα μέρος για να καταφύγουν;”. Δεν πρόκειται για μια απομακρυσμένη πιθανότητα αλλά για μια “πολύ συγκεκριμένη προοπτική”.

Αν για τον ευρωπαϊκό κυνισμό και την αδιαφορία, οι ενεργειακές πηγές και οι εμπορικοί δρόμοι έχουν καταστεί εν τοις πράγμασι ένας αυτονόητος “σκοπός που αγιάζει τα μέσα”, ο στόχος της ίδιας της ύπαρξης μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα, αυτό το πράγμα δεν ισχύει για όλους.

Σε άλλα γεωγραφικά μήκη και πλάτη, οι ενεργειακοί πόροι, τα χρήματα, το εμπόριο, αντιπροσωπεύουν ένα μέσο για να υλοποιηθούν περισσότερο “ιδανικοί” στόχοι. Αυτοί μπορούν φυσικά να είναι είτε η δόξα του έθνους τους, η θέση τους μέσα στον κόσμο, μια αποστολή ιστορικού ή μεσσιανικού χαρακτήρα χιλιαστικής αποκάλυψης, είτε ένα ένα όνειρο ελευθερίας ή αντίθετα επικυριαρχίας.

Για τους Τούρκους, για παράδειγμα, το ιδεολογικό υπόβαθρο που υποστηρίζει τις τουρκικές επιχειρήσεις-των οποίων η επίθεση των Αζέρων ενάντια στους Αρμένιους αποτελεί ένα ψύγμα-είναι μια θεώρηση του κόσμου που εδώ στη Δύση σίγουρα μας διαφεύγει ως προς ένα μεγάλο μέρος του. Όχι μονάχα για τον λόγο ότι γνωρίζουμε ελάχιστα, ή γιατί προτιμούμε να αδιαφορήσουμε γυρνώντας το κεφάλι μας από την αντίθετη πλευρά, αλλά διότι μας είναι πραγματικά δύσκολο να το κατανοήσουμε.

“Ο παντοδύναμος έκανε να ανατείλει ο Ήλιος στο ζώδιο των Τούρκων και τοποθέτησε το Βασίλειό τους στο ύψος των ουρανόων. Κατόπιν τους ονόμασε “Τούρκους” και παραχώρησε σ’ αυτούς την Κυβέρνηση. Τους κατέστησε αφέντες του Χρόνου...Τους εμπιστεύτηκε το ανθρώπινο είδος” (Μαχμούντ αλ Κασγκάρι, δωδέκατος αιώνας).

Οι Τούρκοι αισθάνονται φορείς μιας ιστορικής αποστολής, εσχατολογικού χαρακτήρα, που βέβαια εδώ στη Δύση κανείς δεν θα μπορούσε να την πάρει στα σοβαρά. Διότι δυσκολευόμαστε πράγματι να πιστέψουμε ότι κάποιος, ακόμη και σήμερα, θα μπορούσε να αγωνιστεί, να υποφέρει, να πεθάνει, για παρόμοια ιδανικά.

Παρόλα αυτά, τα πράγματα έχουν ακριβώς έτσι. Ίσως όχι πλέον εδώ στη Δύση, αλλά στον υπόλοιπο κόσμο είναι σίγουρο ότι τα πράγματα δεν γυρίζουν αποκλειστικά γύρω από το στενό οικονομικό συμφέρον, από την άμεση υλική απολαβή, από τον κυνισμό και την νεοφιλελεύθερη αδιαφορία.

“Εσείς έχετε το δολάριο, εμείς έχουμε το Θεό και τον λαό” (Ερντογάν 2018)

Η αποσύνθεση της παγκόσμιας τάξης προκαλεί την ανάδυση παρορμήσεων και αφηγημάτων που είχαν παραμείνει θαμμένα κάτω από τις συμμετρίες που επιβλήθηκαν από τον Ψυχρό πόλεμο (10).

Προπύργιο της σύγκρουσης μεταξύ “ελευθερίας” και “κομμουνισμού” (Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ.), η Τουρκία είχε μονάχα προσωρινά παραιτηθεί από την κοσμικού χαρακτήρα αποστολή της, σε αναμονή της κατάλληλης στιγμής για την επανεμφάνισή της. Δηλαδή ακριβώς αυτή.

Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο που κατά τον Μεσαίωνα οι Τούρκοι επέλεξαν εργαλειακά να προσηλυτιστούν στο Ισλάμ χρησιμοποιώντας το ως όπλο ώστε να επεκτείνουν την κυριαρχία τους, έτσι και τον εικοστό αιώνα προσχώρησαν στη νεωτερικότητα, στο φιλελευθερισμό, στο ΝΑΤΟ, όχι φυσικά για το λόγο ότι θαμπώθηκαν από τη δυτική δημοκρατία, αλλά διότι αυτή αποτελούσε μια βολική ομπρέλα κάτω από την προστασία της οποίας θα μπορούσαν να αναδιοργανώσουν τις δυνάμεις τους, έπειτα από την πτώση της οθωμανικής τους αυτοκρατορίας.

Η Ευρώπη έτρεφε για πολλά χρόνια την ψευδαίσθηση να “εκδημοκρατίσει” την Τουρκία, ασκώντας πιέσεις ώστε να “δυτικοποιηθεί” για να εισέλθει στην Ε.Ε.

Σήμερα μπορούμε να διαπιστώσουμε πως ακριβώς έχουν τα πράγματα.

Η Τουρκία δεν έχει καμιά απολύτως ανάγκη ώστε να εκδημοκρατιστεί, είναι αντίθετα η Ευρώπη που βρίσκεται μάλλον εκτός χρόνου και τόπου. Σήμερα, ακόμη και οι τυφλοί, βλέπουν ότι η Άγκυρα και όχι το αντίθετο, είναι αυτή που υπαγορεύει τους κανόνες στις Βρυξέλλες, απειλώντας την με τους μετανάστες, με τους ενεργειακούς πόρους, βάζοντας βέτο για ποιός ή όχι μπορεί να μπει στο ΝΑΤΟ, επιβάλλοντας στα άλλα κράτη (βλέπε

Σουηδία) να αλλάξουν τις ίδιες τους τις νομοθεσίες αναφορικά με τους μετανάστες.

Ας πάρουμε πάλι το παράδειγμα της Ιταλίας, η οποία (όπως άλλες δυτικοευρωπαϊκές χώρες) βρίσκονται εδώ και δεκαετίες υπό την προστασία της *rax americana*, νοιώθοντας έτσι ασφάλεια για την αιωνιότητα και έχοντας έτσι την εντύπωση ότι η ιστορία δεν θα μπορούσε ποτέ να την αγγίξει.

Για να μπορέσουμε όμως να καταλάβουμε τα πράγματα αποτελεί ανέκαθεν καλή πρακτική να μπαίνουμε στη θέση του "άλλου".

Ειδωμένη λοιπόν από την πλευρά της Τουρκίας, η Ιταλία δεν είναι τίποτε διαφορετικό από ένα θέατρο επιχειρήσεων μέσα στο οποίο προσπαθεί να επεκτείνει την επιρροή της, όπως ακριβώς δηλαδή στη Συρία, στο Ιράκ, στη Λιβύη, στην Κύπρο, στη Σομαλία, στα Βαλκάνια κ.λ.π.

Είναι αυτό ακριβώς που η Τουρκία κάνει αυτή τη στιγμή. Τουρκικές επιχειρήσεις έχουν ήδη πετύχει εκχωρήσεις στο λιμάνι της Τεργέστης ή του Τάραντα, για παράδειγμα, βάζοντας δυό πόδια στη Αδριατική θάλασσα, η οποία αποτελεί ανέκαθεν στρατηγική και εμπορική οδό μεγάλης σημασίας μεταξύ της βόρειας Ευρώπης και της Αφρικής καθώς και για τον έλεγχο της κεντρικής Μεσογείου (η Άγκυρα έχει πετύχει ανάλογες εκχωρήσεις στα λιμάνια της Σουηδίας, της Νορβηγίας και της Τυνησίας).

Την περασμένη χρονιά η Τουρκία ήταν η δεύτερη χώρα στον κόσμο όσο αφορά την παραγωγή οπτικο-ακουστικών προϊόντων, κυρίως τηλεοπτικών σειρών, οι οποίες ξεχειλίζουν τις αγορές από την Αφρική, στη Λατινική Αμερική, στην Ασία και τη Μέση ανατολή. Τζαμιά, σχολεία, ιδρύματα, υποδομές, πολιτισμικά προϊόντα, βρίσκονται παντού, μέσα σε μια σιωπηρή επιχείρηση διείσδυσης, σε διεθνές επίπεδο, της ήπιας τουρκικής δύναμης. Προσέγγισε μέχρι και την ίδια την Ουγγαρία, όπου η παντουρανική ιδεολογία-που επικεντρώνεται στην κοινή κεντρο-ασιατική καταγωγή των Τούρκων και των Μαγιάρων-αποτελεί τμήμα των πανεπιστημιακών μαθημάτων των κρατικών πανεπιστημίων και μέσα από την οποία-βλέπε και την συνεργασία μεταξύ των ιδρυμάτων του Ισραήλ και των αντιστοιχων ευρωπαϊκών-θεμελιώνεται η πολιτική, εμπορική και στρατιωτική συμμαχία, μεταξύ του Όρμπαν και του Ερντογάν.

ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ, ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Φυσικά η δική μας άποψη δεν αποτελεί μια νοσταλγία της παρελθούσας ισχύος, στρατιωτικού και ιδεολογικού χαρακτήρα, της παλιάς Ευρώπης και της ίδιας της τάξης που για πολλούς αιώνες είχε επιβάλλει σ' ολόκληρο τον κόσμο. Αυτό θα έλειπε. Ας καταστραφεί λοιπόν μέσα στη λάσπη και την ντροπή, διότι είναι και το μοναδικό πράγμα που της αξίζει.

Το όλο ζήτημα αφορά βέβαια αυτό το πράγμα που θα επακολουθήσει, αυτό που παίρνει

μορφή μέσα από τα κενά που αφήνει το παλιό. Βρισκόμαστε περικυκλωμένοι από μανιχαϊστικού, μεσσιανικού και εσχατολογικού χαρακτήρα αφηγήματα. Και από δυνάμεις που είναι έτοιμες να δώσουν μάχη (το κράτος του Ισραήλ βρίσκεται αυτή την στιγμή στην πρωτοπορία) για να τα υπερασπίσουν. Η αποσύνθεση της παλιάς τάξης ανοίγει ρήγματα. Για όποιον διαθέτει στρατηγική θεώρηση μακράς διάρκειας αυτά αποτελούν ευκαιρίες. Τό ζήτημα έγκειται ακριβώς στο να γνωρίζει κάποιος να τις αδράξει.

Αναφερθήκαμε στο μύθο του Τουράν, τη μυθική γη που βρίσκεται στη καρδιά των ασιατικών στεπών από τις οποίες οι τουρκο-μογγολικοί λαοί ξεχύθηκαν για “να κατακτήσουν και να διοικήσουν τους ανθρώπους ολόκληρου του κόσμου” (Σουλτάνος Αχμέτ Σανγιάρ, δωδέκατος αιώνας).

Όμως, το παν-τουρανικό δεν αποτελεί το μοναδικό αφήγημα που υποστηρίζει την ιστορική αποστολή να ξαναφτιαχτεί ο κόσμος. Φτάνει να σκεφτούμε τις ευρω-ασιατικές ιδεολογίες, μέσα στα διάφορα ρεύματά τους, οι οποίες υποστηρίζουν, για παράδειγμα, την αυτοκρατορική φύση του ρώσικου μίρ (Russkiy mir), δηλαδή του ρωσικού κόσμου, επίσης και αυτού με τη σειρά του κληρονόμου του χανάτου του Τζέκινς Χαν, πέραν της ίδιας της ρωμαϊκής και ορθόδοξης βυζαντινής αυτοκρατορίας, ενός προπύργιου της “παράδοσης” ενάντια στα στρατεύματα του Αντίχριστου. Ή, ακόμη, της ισλαμικής Ούμμα, της κοινότητας των πιστών, ενός μύθου που πρόσφατα αποδείχθηκε ικανός να μετακινήσει-ακόμη και από το κέντρο της Ευρώπης-χιλιάδες νέους για να πολεμήσουν, να σκοτώσουν και να πεθάνουν για την επανίδρυση του Χαλιφάτου υπό τις διδαχές του Προφήτη.

Βέβαια, η Δύση νανουρίστηκε επαρκώς κατά τις τελευταίες δεκαετίες, διαμέσου της ψευδαίσθησης του τέλους της ιστορίας. Ενώ λοιπόν στα μέρη μας συζητούσαν στα σοβαρά, σχεδόν παντού, πάνω στο τέλος ή όχι της ιστορίας, αλλού, δούλευαν ακόμη σοβαρότερα για το ίδιο το τέλος της ιστορίας, το έσχατον.

Μόλις πριν από είκοσι χρόνια, όποιος, στα μέρη μας, θα μπορούσε να κάνει την πρόγνωση αναφορικά με την επανίδρυση του Χαλιφάτου, της Μόσχας ως τρίτης Ρώμης, ή του Χανάτου της Χρυσής Ορδής, θα προκαλούσε τουλάχιστο γέλια, αφού ή θα τον περνούσαν για έναν τρελό ή για έναν ανόητο. Σήμερα αυτό το πράγμα δεν προκαλεί πλέον γέλια. Τα πράγματα αλλάζουν και αυτό το γεγονός θα μπορούσε ίσως και να αποτελεί μια καλή είδηση.

Ισχυρά αφηγήματα, ολοκληρωτικού χαρακτήρα, διεκδικούν γεωγραφικούς χώρους και ιστορικούς χρόνους που-μέσα στην αποσύνθεση της νεοφιλελεύθερης τάξης-επιστρέφουν για να γίνουν πραγματικά πεδία μάχης. Όντας διαφορετικά και ανταγωνιστικά μεταξύ τους διαθέτουν παρόλα αυτά ένα πράγμα από κοινού: την πτώση της Δύσης, της αντίληψης της αναφορικά με το χρόνο και το χώρο, της ιδέας του

κράτους της, δεξιάς ή αριστερής απόχρωσης, των δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών.

Ο ευρωκεντρισμός μας μας είχε πείσει επαρκώς ότι βρισκόμασταν στην κορυφή της προόδου και ότι όλοι επιθυμούσαν να ζήσουν σαν κι' εμάς. Όμως τα πράγματα δεν είναι έτσι και για να το κατανοήσουμε χρειάζεται να διαβάσουμε την ιστορία, τη γεωγραφία, τη δράση των ανθρώπων, με διαφορετικά μάτια.

“Θα έπρεπε να αποκαταστήσουμε την αίγλη της μυθολογικής μεθόδου η οποία χάθηκε όταν απονομιμοποιήθηκε από τις μονοθεϊστικές θρησκείες και από την επιστημονική μέθοδο, οι οποίες, κατά βάση, απαντούν αμφοτέρως σε απόλυτους νόμους -γράφει ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν.

Το πέρασμα από τη μυθολογική αντίληψη σ'αυτή δογματικο-θρησκευτικού χαρακτήρα αντιπροσωπεύει ένα μεγάλο άλμα. Αυτό το πέρασμα είναι στενά συνδεδεμένο στη μετάβαση από από μια ισότιμη κοινωνία, χωρίς τάξεις, στο σχηματισμό κοινωνικών τάξεων μέσα στην ιεραρχική κοινωνία, ο οποίος φυσικά αντανακλάται πάνω στην ίδια τη σκέψη”.

Είναι ακριβώς σ'αυτό το “μεγάλο άλμα” που καθίσταται αναγκαίο να στραφούμε, ώστε να ανασυνθέσουμε την οργανική ενότητα μεταξύ ανθρώπινης κοινότητας και κατακερματισμένης φύσης εξαιτίας της ανάδυσης του πολιτισμού.

“Το σημαντικότερο θέμα είναι η σύγκρουση μεταξύ νεολιθικής κουλτούρας και κουλτούρας του πολιτισμού. Ο καπιταλισμός είναι μονάχα η τελευταία της έκφραση, το αποκορύφωμα...

Ακριβώς για αυτόν το λόγο η κύρια σύγκρουση δεν είναι μονάχα σε επίπεδο ταξικής διαίρεσης, αλλά επίσης και σε επίπεδο πολιτισμού. Ο ιστορικός αγώνας που είναι δυνατόν να αναχθεί σε τουλάχιστο πέντε χιλιάδες χρόνια πίσω, διαδραματίζεται ουσιαστικά μεταξύ κρατικού πολιτισμού και δημοκρατικού πολιτισμού! Αυτός ο τελευταίος σχηματίστηκε κυρίως από ανθρώπινες κοινότητες που προϋπήρχαν της εμφάνισης του κράτους και είχαν κυρίως αγροτικό χαρακτήρα χωριών αλλά και πόλεων”. (11)

Ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν έχει γράψει χιλιάδες σελίδες πάνω σ' αυτό το θέμα, που εδώ δεν είναι δυνατό να αναφερθούμε περιληπτικά (12)

Το ζήτημα που εδώ μας ενδιαφέρει αφορά κυρίως το επαναστατικό βάθος που η συγκεκριμένη αντίληψη υπονοεί, δηλαδή μια ρήξη απεριόριστα πιο ριζοσπαστική από μια απλή αλλαγή καθεστώτος, ή ενός τρόπου παραγωγής.

Η συγκεκριμένη αντίληψη προϋποθέτει ένα άλμα πολιτισμού. Όπως ακριβώς ο πολιτισμός επικράτησε πριν πέντε χιλιάδες χρόνια στη Μεσοποταμία και από εκεί

διαδόθηκε στον υπόλοιπο κόσμο, σήμερα η κληρονομιά εκείνων των κοινοτήτων που τότε ηττήθηκαν, αλλά δεν εξαφανίστηκαν, εξακολουθεί να επιζεί μέσα στα επαναστατικά πειράματα τα οποία, με αφετηρία αυτή τη γη, θα διαδοθούν στον κόσμο για να βάλουν τέλος στον πολιτισμό, θεμελιώνοντας έτσι μια “νέα δυνατότητα ελεύθερης συλλογικής ζωής”.

Αναμφισβήτητα πρόκειται για ένα ισχυρό αφήγημα, κοσμικού χαρακτήρα, που υποστηρίζει μια χειραφετητική αποστολή ιστορικού και θα λέγαμε επίσης σχεδόν μεσσιανικού χαρακτήρα. Όμως, πρόκειται οπωσδήποτε για ισχυρές ιδέες που οδηγούν στον αγώνα.

Σε κάθε περίπτωση, πρόκειται για ένα θεωρητικό σχέδιο που είναι ασυμβίβαστο με τις ετοιμόρροπες δυτικές ιδεολογίες, οι οποίες αντανakλούν, επίσης και στο επίπεδο των ιδεών, την δύση μιας ιστορικής εποχής η οποία σέρνεται στην κυριολεξία μέσα από την ανικανότητά της (φαντασιακή θέσμιση) να φανταστεί και να υλοποιήσει απελευθερωτικές διεργασίες και διαδρομές.

Ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν είχε προβλέψει, πριν από περίπου τριάντα χρόνια, ότι το αποικιοκρατικό σύστημα που είχε επιβληθεί στην Μέση ανατολή σύντομα θα κατέρρεε. Είναι αυτό ακριβώς που συμβαίνει τώρα.

Απέναντι από την αποσύνθεση των εθνικών κρατών, ένα επαναστατικό κίνημα θα έπρεπε να βρεθεί έτοιμο, παρακάμπτοντας αυτή την σύγκρουση “συμμετρικού” χαρακτήρα με το κράτος που το οδηγούσε στο παρελθόν να μοιάζει περισσότερο με τον αντίπαλό του, ξεκινώντας από τα τώρα να υλοποιεί έναν εναλλακτικό δρόμο ο οποίος θεμελιώνεται πάνω σε εκείνες τις μορφές κοινοτιστικής αυτοκυβέρνησης [αυτό το πράγμα που ο Οτσαλάν αποκαλεί “δημοκρατικό πολιτισμό” (13)] που σε ιστορικό επίπεδο, από τη νεολιθική εποχή μέχρι σήμερα, επέτρεψε στις κοινωνίες να επιβιώσουν, παρόλες τις συνεχείς επιθέσεις που δέχτηκαν από πλευράς των κεντρικών εξουσιών.

Όπως ακριβώς οι εξισωτικές και εξεγερμένες φυλές, τα κλαν, οι κοινότητες κατέφυγαν στα όρη Ζάγκρος και στην οροσειρά του Ταύρου για να αντισταθούν ενάντια στις ηγεμονικές εξουσίες που στις πεδιάδες ίδρυσαν τα πρώτα κράτη και τις αυτοκρατορίες της ιστορίας, με τον ίδιο τρόπο από τα ίδια αυτά, απελευθερωμένα από τους αντάρτες βουνά, το PKK θα έπρεπε να αντιμετωπίσει την δύουσα φάση αυτού του χιλιετούς ιστορικού κύκλου της καταπίεσης και της σκλαβιάς. Όχι φυσικά επιβάλλοντας μια “νέα κοινωνία” επεξεργασμένη “κεκλεισμένων των θυρών” από τους “ειδικούς”, αλλά αντίθετα, τροφοδοτώντας και υποστηρίζοντας στην πράξη εκείνες τις μορφές αυτονομίας και αυτοοργάνωσης που η ίδια η αποσύνθεση της κρατικής τάξης, θα έκανε αναπόφευκτα να αναδυθούν από τα κάτω.

Είναι ακριβώς αυτή η ουσία της επανάστασης που ήδη ξεπερνά χρονικά μια δεκαετία

και που βρίσκεται σε εξέλιξη στη Ρογιάβα καθώς και στις άλλες περιοχές που έχουν απελευθερωθεί από το ΡΚΚ.

Πρόκειται για μια εμπειρία η οποία παρότι βρίσκεται κάτω από το καθεστώς των συνεχών βομβαρδισμών, των αποκλεισμών, των επιθέσεων, των στοχευμένων δολοφονιών, αντιστέκεται χάρη στην ύπαρξη μιας μορφής αυτοκυβέρνησης, η οποία αντανακλά και σέβεται την εθνική διαφορετικότητα των λαών που κατοικούν μέσα σε αυτή την εδαφική επικράτεια (Κούρδων , Αρμενίων, Αράβων, Τσερκέζων, Ασσυρίων, Τουρκομάνων...) και βέβαια χάρη στην πρωταγωνιστική θέση των γυναικών, των οποίων η ρήξη με το πατριαρχικό σύστημα δεν στοχεύει, όπως για παράδειγμα σε μεγάλο μέρος του δικού μας ευρωπαϊκού φεμινισμού, στην ενσωμάτωσή τους μέσα στο σύστημα, αλλά αντίθετα στην καταστροφή του θεμελιώδους πυλώνα της κοινωνικής καταπίεσης, ώστε να καταρρεύσει ολόκληρο το οικοδόμημα.... Αναποδογυρίζοντας έτσι την ίδια την αντίληψη της δυτικής δημοκρατίας, δηλαδή αυτή μιας μάζας εξατομικευμένων πολιτών κυβερνούμενων από μια κρατική εξουσία, σε αυτήν μιας ελεύθερης συνομοσπονδίας αυτοοργανωμένων κοινοτήτων. Αποδεικνύοντας μ' αυτόν τον τρόπο στην πράξη τη δυνατότητα ενός άλλου τρόπου ζωής πάνω στα ερείπια της κρατικής τάξης.

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ, Η ΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ: ΑΠΟ ΜΙΑ ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΣΕ ΜΙΑ ΚΑΤΑΔΙΚΗ

"Η Επαναστατική απάντηση στο πολιτικό Ισλάμ δεν είναι ο αθεϊστικός φονταμενταλισμός, που μόνο δικτατορικά και αποικιοκρατικά μπορεί να γίνει πολιτική ταυτότητα. Την απάντηση την έχει δώσει έμπρακτα και αποτελεσματικά επί του πεδίου το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας: εκδημοκρατισμός του Ισλάμ με τον τρόπο της κοινωνικής αντίστασης, όχι με τον τρόπο της ιμπεριαλιστικής αφομοίωσης και υποτέλειας. Οι εξειδανικευτικές αφαιρέσεις και οι ολοκληρωτικοί αφορισμοί προσφέρουν ακριβώς την εύκολη διαφυγή από το καθήκον του αγώνα μετασχηματισμού των αντιφάσεων. Στη συγκεκριμένη σύγκρουση, η ευκρινέστερη απάντηση στο ιμπεριαλιστικό κατασκεύασμα του θρησκευτικού πολέμου είναι οι κοινές μαζικές πορείες ραβίνων, παπάδων και ιμάμηδων ενάντια στη σιωνιστική στρατοκρατία"

Δ.Χ. "Η Παλαιστινιακή επανάσταση και το ρήγμα στο διεθνές κίνημα"

Είναι πάνω στη γραμμή αυτού ακριβώς του διαλογισμού που φτάνουμε στο τελευταίο σημείο του παρόντος κειμένου: την ισραηλινο-παλαιστινιακή σύγκρουση και τη γενοκτονία που βρίσκεται σε εξέλιξη στη Γάζα. Διότι είναι ακριβώς η δηλητηριασμένη κληρονομιά των απαρχαιωμένων παραδειγμάτων και η διαιώνιση τους έξω από κάθε όριο του ίδιου του ιστορικού χρόνου που πυροδότησε, σε τελική ανάλυση, την αραβο-ισραηλινή σύγκρουση, εγκλωβίζοντας την μέσα στην αέναη άβυσσο του μίσους και της βίας που βρίσκεται τώρα.

Είναι, κατά συνέπεια, απαραίτητο να κάνουμε μια αναδρομή σε αυτές τις ρίζες έτσι ώστε

να μπορέσουμε να τις κατανοήσουμε και να φανταστούμε μια δυνατή διέξοδο, όσο κι 'αν αυτή η διέξοδος αυτή τη στιγμή φαίνεται απίθανη.

Ο εβραϊκός λαός, σε ιστορικό επίπεδο, υπήρξε αναμφισβήτητα ένα από τα πρώτα θύματα της κρατικής λογικής.

“Οι εβραίοι είναι οι κατ' εξοχήν αντιπρόσωποι και αποτελούν σχεδόν το ζωντανό σύμβολο του λαού (της έννοιας λαός), αυτής της γυμνής ζωής που η νεωτερικότητα δημιουργεί αναγκαστικά στο εσωτερικό της και που ταυτόχρονα δεν μπορεί, με κανένα απολύτως τρόπο, να ανεχθεί την παρουσία της” (14).

Ερπετά στους κόλπους μιας κοινωνίας που το σύγχρονο κράτος θέλει να αφομοιώσει, να ελέγξει, να ομογενοποιήσει, η έννοια του “εβραίου” κατασκευάζεται, σε ιστορικό επίπεδο, με την ακόλουθη λειτουργία: ο αποδιοπομπαίος τράγος μιας κρατικής τάξης που πρέπει να επιβληθεί με έναν ολοένα και περισσότερο ολοκληρωτικό τρόπο (Η ναζιστική Γερμανία, ως γνωστό, αποτελεί το κορυφαίο κρατικό παράδειγμα αυτής της ασταμάτητης ιστορικής διαδικασίας). Ο εβραίος αποτελεί απειλή για την ανθρωπότητα διότι απειλεί την ίδια της την ομοιογένεια, διότι ο εβραίος, σύμφωνα πάντα με αυτή την άποψη, ενσαρκώνει, ως τέτοιος, το ίδιο το αρχέτυπο του χάους. Κατά συνέπεια, αποτελεί έναν στόχο έτσι ώστε να εκτονωθούν οι πιο πολυποίκιλες κοινωνικές εντάσεις (σήμερα τη θέση του έχει πάρει ο μετανάστης, ή ακριβέστερα ο “λαθρο-μετανάστης”). Μέχρι φυσικά την “τελική λύση”, που έδωσαν πράγματι οι ναζί.

Όμως, πριν φτάσουμε εκεί, χρειάζονταν να γίνει ένα θεμελιώδες βήμα.

Η μεσαιωνική κοινωνία ήταν οτιδήποτε άλλο παρά ομοιογενής. Η κεντρική εξουσία δεν διέθετε τη δύναμη να ελέγξει μια κοινωνία που της διέφευγε απ' όλες τις πλευρές. Οι εβραίοι ήταν μονάχα μια από τις αναρίθμητες διαφορετικότητες που κατοικούσαν μέσα σ' αυτήν.

Είναι μονάχα με αφετηρία την καπιταλιστική νεωτερικότητα που το κράτος στοχεύει να ομογενοποιήσει και να ρυθμίσει όλες τις μορφές της ζωής και, ιδιαίτερα, είναι μονάχα με αφετηρία την “πρόοδο” (και την έννοια της προόδου) του τεχνολογικού-βιομηχανικού συμπλέγματος που διαθέτει πράγματι τη δυνατότητα για να το υλοποιήσει.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός ότι το ολοκάυτωμα γεννήθηκε στο κέντρο της Ευρώπης, στη Γερμανία που ήταν (και από συγκεκριμένες απόψεις εξακολουθεί ακόμη να είναι) το περισσότερο προωθημένο σημείο του καπιταλιστικού πολιτισμού από οικονομικής, τεχνολογικής και πολιτισμικής άποψης (15).

Το Άουσβιτς δεν είναι μια μορφή βαρβαρότητας που εισβάλλει (όπως τον μεσαίωνα) απέξω από τον αποκαλούμενο πολιτισμό. Δεν αποτελεί μια ανωμαλία. Ένα κατάλοιπο

των σκοτεινών χρόνων.

Δεν είναι ο (κατά τους μαρξιστές) “ ύπνος της λογικής που γεννά τα τέρατα”. . Είναι ακριβώς το αντίθετο. Είναι η κρατική και η καπιταλιστική λογική στον ανώτερο βαθμό της. Την αλήθεια της.

Με αυτήν ακριβώς την έννοια, δεν κάνει λάθος όποιος σήμερα προσδιορίζει το Ισραήλ ως το προπύργιο της Δύσης, αποκαλύπτοντας πως η ανελέητη και απάνθρωπη εξόντωση του λαού της Γάζας (των Γαζάοι) δεν προέρχεται από ένα “κατάλοιπο βαρβαρότητας” ή από τον “θρησκευτικό φονταμενταλισμό”, αλλά αντίθετα προέρχεται από πλευράς της περισσότερο προωθημένης “δημοκρατίας της Μέσης ανατολής”, μιας πρωτοπορίας της επιστημονικής και τεχνο-γραφειοκρατικής (και σ' αυτή την περίπτωση απολύτως αντίστοιχη με αυτή των ναζί) αποτελεσματικότητας της Δύσης. Αυτός ακριβώς είναι σήμερα ο “θαυμαστός νέος κόσμος” των εταιριών start-up, των αλγορίθμων, της τεχνητής νοημοσύνης, στην υπηρεσία της δημοκρατικής εξόντωσης ενός λαού που περισσεύει.

Σ' αυτό το σημείο βρίσκεται λοιπόν ολόκληρο το ζήτημα. Ο εβραϊκός αποικισμός της Παλαιστίνης, διαμέσου της σιωνιστικής ιδεολογίας, απορρόφησε και αναπαρήγαγε το κυρίαρχο παράδειγμα της εποχής εκείνης κατά την οποία γεννήθηκε: της εποχής των καπιταλιστικών και αποικιοκρατικών εθνικών κρατών. Μέσα σ' αυτή τη νέμεση εμπεριέχεται η διπλή και παράδοξη τραγωδία του εβραϊκού λαού (αλλά και του παλαιστινιακού).

Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός, περιθωριοποιώντας τον και καταδιώκοντάς τον, αποικιοποίησε τελικά και το ίδιο το εβραϊκό φαντασιακό, μέχρις σημείου να το οδηγήσει να αναπαράγει ακριβώς το παράδειγμα που τον καταπίεζε, εφαρμόζοντας το στους γείτονές του.

Όπως προαναφέραμε, αυτή δεν είναι μονάχα η δυτική κληρονομιά της οποίας το τρίτο ράιχ υπήρξε μόνο η πιο διαυγής και αποτελεσματική έκφραση. Η ανελέητη λογική της εμπότισε το δηλητήριο της στα ίδια της τα θύματα, οδηγώντας τους καταπιεσμένους να μοιάσουν με τους καταπιεστές τους, μεταβάλλοντας αυτόν ακριβώς το λαό που περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον ενσάρκωνε τη διαφορετικότητα απέναντι στη κρατική τάξη, στον πιο ψυχρό και βάρβαρο εκτελεστή της. (Ο Νετανιάχου φυσικά μαζί με τον Μητσοτάκη έχουν την αντίθετη άποψη).

Και όμως η εβραϊκή μετανάστευση στη γη της Παλαιστίνης θα μπορούσε να είναι, και μπορεί ενδεχομένως ακόμη, να είναι εντελώς διαφορετικό πράγμα, θα μπορούσε να είναι, και μπορεί να γίνει φορέας της ανωμαλίας αυτού του λαού “δίχως πατρίδα”.

Ένας διαφορετικός τρόπος συνύπαρξης, συγκατοίκησης, πάνω στα ερείπια της αποικιοκρατικής τάξης.

Διότι “οι εβραίοι έδειξαν στον κόσμο ότι είναι δυνατό να είναι ένας αιώνιος και παγκόσμιος λαός, λαός με όλη τη σημασία αυτής της λέξης, με ταυτότητα, με αναγνωρισιμότητα των βαθειά ριζωμένων συναισθηματικών και συγκινησιακών του δομών, με πολιτισμό, με πνευματικότητα, με παραδόσεις, Weltanschauung, αλλά χωρίς σύνορα, χωρίς γραφειοκρατίες, χωρίς στρατούς, χωρίς αστυνομία, χωρίς δούρειους ίππους...” (16).

Η γέννηση του κράτους του Ισραήλ μπορεί επίσης να αναγνωστεί και με τον ακόλουθο τρόπο: ως η καταδίκη και η καταβάρθρωση αυτής ακριβώς της ιστορικής δυνατότητας. Μια δυνατότητα που ήταν ζωντανή και σθεναρή, όχι μόνο μέσα στα σοσιαλιστικά πειράματα των πρώτων κιμπούτζ, αλλά επίσης και στη συζήτηση στο εσωτερικό της εβραϊκής διανόησης.

Η ίδια η σιωνιστική ιδέα πράγματι, σύμφωνα με την οποία οι εβραίοι έπρεπε να αποκτήσουν ένα δικό τους εθνικό κράτος, δεν τύγχανε καμιάς υπόληψης στο εσωτερικό του πολύμορφου εβραϊκού κόσμου, το αντίθετο μάλιστα. Αλλά ακόμη και στο ίδιο το εσωτερικό του σιωνιστικού κινήματος υπήρχαν βαθιές διαφορές πάνω στη μορφή που θα έπρεπε να πάρει η εβραϊκή εγκατάσταση στη Γη της Επαγγελίας.

Για μεγάλα τμήματα του εβραϊκού κόσμου, η αναδίπλωση γύρω από τον πυρήνα του εθνικισμού και την απαίτηση της αναγνώρισης των δικαιωμάτων της συγγένειας του αίματος με τους Αγίους Τόπους, αποτέλεσε μια πραγματική και καθαυτή διαστροφή ενός από τους θεμελιώδεις πυλώνες του Ιουδαϊσμού. “Η γη ανήκει σ'εμένα, γιατί εσείς είστε ξένοι και προσωρινοί κάτοικοι στο σπίτι μου”, είναι γραμμένο στο Λεβιτικό (25,23).

Η Γη της Επαγγελίας είναι ένα θεϊκό δώρο, η ιδιοποίησή της ισοδυναμεί με την απαλλοτρίωση του ίδιου του Θεού. Ισοδυναμεί ακριβώς με τη μετατροπή ενός δώρου σε μια καταδίκη.

Είναι, κατά συνέπεια, μονάχα προδίδοντας το δώρο του Ιαχωβά, το ίδιο το μήνυμα των προφητών και την επαναστατική αποστολή του Ιουδαϊσμού σε ολόκληρο τον κόσμο, που μπόρεσε να επικρατήσει η ιδέα ότι ο εβραϊκός λαός είναι ένας λαός σαν όλους τους άλλους και ότι έχει δικαίωμα σ' ένα δικό του κράτος, όπως όλοι οι άλλοι.

Αντίθετα, αυτός ακριβώς ήταν ο στόχος του πολιτικού σιωνισμού (υποστηριζόμενου άμεσα από τον δυτικό αποικιοκρατικό ιμπεριαλισμό), ο οποίος, ύστερα από πολλές περιπέτειες, αναδείχθηκε νικητής. Ένας από τους κυριώτερους θεωρητικούς του ήταν, ως γνωστό, ο Theodor Herzl, σύμφωνα με τον οποίο, οι Ιουδαίοι, αποκτώντας το δικό τους κράτος, “κανονικοποιούμενοι”, θα έμπαιναν επιτέλους μέ ίσους όρους στη σύγχρονη εποχή, βάζοντας ένα τέλος στην συνθήκη τους, δηλαδή αυτή του παρία της ανθρωπότητας.

Όμως, αυτό το πράγμα δεν ίσχυε (και προφανώς δεν ισχύει ακόμη) για όλους του εβραίους.

Για σημαντικά ρεύματα του εβραϊσμού, είτε σοσιαλιστικής είτε θρησκευτικής απόχρωσης, η είσοδος στο κλαμπ των καπιταλιστικών κρατών, η προσαρμογή στη παγκόσμια τάξη, μακριά από το να αντιπροσωπεύει τη σωτηρία για τον εβραϊκό λαό, θα σήμαινε αντίθετα την αρχή του τέλους της. Τη προδοσία της ταυτότητάς του και της ίδιας του της αποστολής.

“Πρέπει να ξαναζήσουμε σαν ένας λαός, δηλαδή σαν μια ελεύθερη συλλογικότητα, με την προϋπόθεση όμως ότι αυτή η συλλογικότητα δεν θα αντιπροσωπεύει την εικόνα των καταπιεστικών καπιταλιστικών κρατών μέσα στα οποία ζούμε” (17), έγραφε κατά τα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα ο Μπερνάρ Λαζάρ, ένας γάλλος εβραίος αναρχικός, απαιτώντας την εβραϊκή εθνική ταυτότητα αλλά ως έκφραση ενός μεσσιανισμού που είχε τις ρίζες του στην παράδοση των προφητών, ελευθεριακού και επαναστατικού χαρακτήρα, με την πλευρά των φτωχών και των καταπιεσμένων. Επιπλέον όμως με μια ξεκάθαρη ταξική τοποθέτηση: “Θέλετε να μας στείλετε στη Σιών; Εμείς δεν θέλουμε να πάμε (...) Να πάμε στη Σιών για να μας εκμεταλλευτεί ο πλούσιος εβραίος, τι διαφορά έχει από την τωρινή κατάσταση; Γιατί είναι αυτό το οποίο μας προτείνετε: την πατριωτική ευτυχία να καταπιεζόμαστε μονάχα από αυτούς που ανήκουν στην ίδια με εμας φυλή!

Εμείς το απορρίπτουμε αυτό το πράγμα (18).

“Η κοινότητα -δήλωνε ο Ρώσος εβραίος Λίμπερμαν-είναι η ίδια μας η ύπαρξη! Η επανάσταση είναι η παράδοσή μας! Η κομούνα είναι η βάση της νομοθεσίας μας (...) Η αρχαία κοινωνική μας δομή ήταν η αναρχία! Αυτή η ειλικρινής σύνδεση που μας ενώνει διαμέσου όλου του πλανήτη, ο διεθνισμός” (19).

“Υπενθυμίζοντας (...) το ανέφικτο της απαλλοτρίωσης της γης, που θα ισοδυναμούσε με μια απαλλοτρίωση του ίδιου του Θεού, Ο Buber υποστηρίζει ότι η γη είναι ο ζωντανός συνεταιίρος της μελλοντικής μεσσιανικής κοινωνίας. Στην “κανονικοποίηση” αντιπροτείνει την “αναγέννηση”, μια αναγέννηση που μονάχα ένας σιωνισμός πιστός στην Τορά μπορεί να εμπεριέχει. Διότι δεν πρόκειται για την χειραφέτηση ενός λαού αλλά αντίθετα για τη λύτρωση ολόκληρου του κόσμου”.

“Στη μεσσιανική αντίληψη της ιστορίας του Landauer, οι εβραίοι καταλαμβάνουν μια ιδιαίτερη θέση: η αποστολή τους (...) είναι να συνεισφέρουν στη μεταβολή της κοινωνίας και στη γέννηση μιας καινούριας ανθρωπότητας. Γιατί οι εβραίοι; (...) Αντίθετα με τα άλλα έθνη, οι εβραίοι διαθέτουν την μοναδική ιδιαιτερότητα να είναι ένας λαός, μια κοινότητα, αλλά όχι ένα κράτος: αυτό ακριβώς το πράγμα τους δίνει τη δυνατότητα να ξεφύγουν από την κρατική παράνοια” (20).

Αλλά είναι επίσης και από πλευράς των περισσότερο θρησκευόμενων ρευμάτων του εβραϊσμού που καταφτάνουν αυστηρές κριτικές στον σιωνισμό. Για παράδειγμα από πλευράς της Neturei Karta, μιας ορθόδοξης οργάνωσης αντισιωνιστών ραβίνων, ενεργής από τις αρχές του εικοστού αιώνα στην Ιερουσαλήμ η οποία εξακολουθεί μέχρι τώρα να μάχεται ενάντια στο σιωνιστικό κράτος, με αφετηρία από το Ταλμούδ και τις ιερές γραφές! Προωθώντας “ένα Ισραήλ που επαναφέρει τη συνείδηση της διασποράς, τη συνείδηση μιας εβραϊκής συλλογικότητας που μοιράζεται τον χώρο μαζί με τους άλλους, χωρίς αποκλειστική και κυρίαρχη εξουσία...”, και για τους οποίους “ο σιωνισμός και ο εβραϊσμός είναι δυο ιδέες αντίθετες και αντιπαρατιθέμενες” .

Διαφορετικές κριτικές προέρχονται επίσης από πλευράς του “εβραϊκού αυτονομισμού”, μιας ιδεολογίας που υποστηρίχτηκε στις αρχές του εικοστού αιώνα από τον Simon Dubnow, σε αντιπαράθεση είτε με τον αφομοιωτισμό είτε με τον σιωνιστικό εθνικισμό. Ο εβραϊκός λαός παρότι βρίσκονταν κατακερματισμένος στη διασπορά, γνώριζε πως να αποτελεί ένα “πνευματικό έθνος” στο βαθμό που αποτελούσε ένα αρχιπέλαγος κοινοτήτων οι οποίες κατέκτησαν αυτόνομες ζώνες μέσα στις οποίες διαχειρίζονταν τις υποθέσεις τους, σε απόσταση από το πεφωτισμένο κράτος. Είναι ακριβώς μέσα σ' αυτές τις μορφές κοινοτικής αυτοδιαχείρισης που παραμένει ζωντανή η θεωρητική και η πρακτική παράδοση του εβραϊσμού, επικεντρωμένη στην πολιτιστική και πολιτική αυτονομία και όχι στην εδαφική κυριαρχία.

Αυτή ακριβώς η προσέγγιση του ζητήματος είναι μια θέση που πρόσφατα υιοθετήθηκε από τον Boyarin, έναν διακεκριμένο μελετητή του Ταλμούδ, ο οποίος αναφερόμενος στον Dubnow ανατρέχει στην πολυχιλιετή ιστορία μέσα στην οποία διάφορες μη εδαφικά κυρίαρχες κοινότητες (όπως και οι ελληνικές πριν και μετά την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους) δημιουργούσαν υποδομές αυτοκυβέρνησης, με αφετηρία τις οποίες θα μπορούσε να υπάρξει σήμερα μια διαφορετική επίλυση της ισραηλινο-παλαιστινιακής σύγκρουσης. Είναι ακριβώς αυτή η λύση που μέσα στον τίτλο του βιβλίου του κατονομάζει ως “The no state solution” : “ που είναι ταυτόχρονα το όχημα της διατήρησης των παραδόσεων και της ανάμειξης μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών” (21).

“ΣΑΝ ΜΙΑ ΑΛΥΣΙΔΩΤΗ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ”

Οι προαναφερόμενες, είναι μονάχα ορισμένες από τις ιδέες που από το εσωτερικό του εβραϊσμού αναδύονται ως διαφορετικές λύσεις, απέναντι από την άβυσσο που καταποντίζεται σήμερα ολόκληρη η Μέση ανατολή.

Αναφερθήκαμε σε αυτές μονάχα για να υπογραμμίσουμε το γεγονός ότι από το εσωτερικό του κάθε λαού, του κάθε πολιτισμού, της κάθε ταυτότητας, παράδοσης, ως και θρησκείας, υπάρχουν εφικτές χειραφετητικές διαδρομές, περισσότερο ως λιγότερο υπόγειες, αιρετικές, ηττημένες, αλλά μέχρι σήμερα όχι για όλους αυτούς τους λόγους

λιγότερο ζωντανές και οπλισμένες με πραγματικές δυνατότητες.

Ο Charles Baudlaire υποστήριζε ότι “ η εφύστερη πονηριά του διαβόλου ήταν να μας κάνει να πιστέψουμε ότι δεν υπάρχει”. Μπορεί λοιπόν και να ειπωθεί επίσης ότι: η εφύστερη πονηριά του κράτους είναι να μας κάνει να πιστέψουμε ότι δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτό.

Σήμερα δεν υπάρχει καμιά πλέον αμφιβολία ότι η ισραηλινο-παλαιστινιακή σύγκρουση βρίσκεται σε πλήρες αδιέξοδο.

Ένα κράτος, δύο κράτη, δι-εθνικό κράτος, ομοσπονδιακό κράτος, λαϊκό κράτος, θρησκευτικό κράτος... Μια λύση δίχως κράτος, πέρα από το κράτος, φαντάζει ακόμη σήμερα (παρόλα τα όσα έχουμε διανύσει και που υποτίθεται ότι θα είχαμε πλέον μάθει) όχι μονάχα ανεφάρμοστη, αλλά και εντελώς αδιανόητη.

Παρόλα αυτά, εμείς, αισθανόμαστε τουλάχιστο υποχρεωμένοι να αποσαφηνίσουμε ότι, αν δεν κατορθώσουμε να απελευθερωθούμε τελικά και συλλογικά από αυτή την καταραμένη γοητεία, δεν θα υπάρξει ποτέ λύση ούτε στη Μέση ανατολή, αλλά ούτε και πουθενά αλλού. Αντίθετα, τα πάντα θα δρομολογηθούν (όπως συμβαίνει αυτή τη στιγμή) μέσα σε μια ατελείωτη άβυσσο από πολέμους και τραγωδίες. Οι γενοκτονίες θα συνεχίζουν να υπάρχουν όσο ακόμη θα υπάρχουν τα κράτη και τα λόγια θα αφήνουν πάντα τον καιρό που βρίσκουν. Θα προχωρήσουμε μπροστά μονάχα αν θα είμαστε ικανοί να εξάγουμε τα κατάλληλα πολιτικά συμπεράσματα.

Για να προχωρήσουμε όμως μπροστά ίσως να χρειάζεται σήμερα να γυρίσουμε πίσω (μια έννοια αυτή της Τεσούβα “αποκατάσταση” που είναι γνωστή στο εσωτερικό της εβραϊκής διανόησης).

Δεν υπάρχουν παρακαμπτήριες οδοί. Χρειάζεται να διαλυθούν τα κράτη, τα σύνορα, η ιδιοκτησία. Αποκαθιστώντας την θεωρητική και την πρακτική παράδοση που η ανθρωπότητα γνώρισε και βίωσε για χιλιετίες στο σύνολό της, πριν την-πρόσφατη-γέννηση των κρατών, της νεωτερικότητας και του καπιταλισμού. Και επίσης, γιατί όχι, έχοντας ως αφετηρία τα ίδια τα χειραφετητικά μηνύματα των θρησκειών πριν την απαλλοτρίωσή τους από πλευράς των κυρίαρχων τάξεων.

Αυτό θα μπορούσε ίσως να μοιάζει με μια ουτοπία και μια ψευδαίσθηση, όμως, η πραγματική πλέον ουτοπία είναι να πιστέψουμε σήμερα ότι μπορεί να δημιουργηθεί η ειρήνη, η αμοιβαία συνύπαρξη και η ελευθερία στο εσωτερικό της δικτατορίας του κεφάλαιου και του κράτους.

“Η εμμονή στο παράδειγμα του κράτους-έθνους καθιστά αναπόφευκτη την διατήρηση της ισραηλινο-παλαιστινιακής σύγκρουσης, αυτής της ιρακινής (κουρδο/σιϊτική/σουνιτική), αυτής μεταξύ των Βέρβερων της περιοχής του Σαχέλ, της κουρδικής, έτσι

όπως και αυτών στο Κασμίρ, στο Πακιστάν, στο Αφγανιστάν, στο Βελουχιστάν, στον Λίβανο, στο Σουδάν κ.λ.π.

Για αυτούς ακριβώς τους λόγους καθίσταται επείγουσα η δημιουργία δημοκρατικών-ομοσπονδιακών δομών. Μια ομοσπονδιακή-δημοκρατική λύση η οποία θα έχει επιτευχθεί σε μια οποιαδήποτε περιοχή της σύγκρουσης θα μπορούσε να έχει μια επίδραση πάνω σε όλες τις υπόλοιπες προβληματικές περιοχές, σαν μια αλυσιδωτή αντίδραση" (Αμπντουλάχ Οτσαλάν).

Πολλοί Κούρδοι, πριν από έναν αιώνα, υπήρξαν συνένοχοι των Τούρκων στη γενοκτονία των γειτόνων τους των Αρμενίων. Σήμερα, ένα αιώνα μετά, είναι ακριβώς από τους απογόνους τους που γεννήθηκε η διαδρομή της απελευθέρωσης και της κοινής συνύπαρξης που βρίσκεται σε εξέλιξη στη Ρογιάβα. Τι ακριβώς μας λέει αυτό το πράγμα; Μας λέει ότι τα πράγματα αλλάζουν και ότι δεν είναι γραμμένα μέσα στον γενετικό κώδικα των λαών ούτε και στο αδιαμφισβήτητο βιβλίο της μοίρας.

Μας λέει ότι τα πράγματα αλλάζουν διότι άνδρες και γυναίκες με σάρκα και οστά μιλούν μεταξύ τους, οργανώνονται, αγωνίζονται, επιλέγουν με ποιά πλευρά θα συμμαχήσουν. Μας λέει, τέλος, ότι τα πάντα εξαρτώνται από τις επιλογές μας.

Σημειώσεις

(1) Ο Stepan Shahumian ήταν ένας Αρμένιος επαναστάτης, από τους πρώτους μπολσεβίκους, επικεφαλής της κομούνας του Μπακού. Η προτομή του ρίχτηκε κάτω από τους Αζέρους άπαξ μπήκαν στη πόλη το 2023.

(2) Για να δώσουμε μονάχα μια ιδέα, η Roketsan της Άγκυρας προμηθεύει στο Μπακού το σύστημα TRLG-230: συστοιχίες πυραύλων πάνω σε βαρεία οχήματα με πυραύλους διαμετρήματος 230 χιλιοστών, με εκρηκτικές κεφαλές διασποράς 42 κιλών, ένα βεληνεκές 70χιλιομέτρων και με πιθανότητα αστοχίας μονάχα 2 μέτρων, με δορυφορικό σύστημα πλοήγησης και συμβατό με drone, επίσης και αυτό τουρκικής κατασκευής, το γνωστό Bayraktar TB-2, που πετάει πάνω από τους στόχους του και τους φωτίζει με λέιζερ. Επίσης και το Ισραήλ έδωσε τη συνεισφορά του, με το drone καμικάζι IAI Harop, ήδη ευρέως χρησιμοποιημένο το 2020, που μπορεί να δράσει σε μια ακτίνα 200 χιλιομέτρων κατευθυνόμενο από επίγειο σταθμό απομακρυσμένου ελέγχου, και αποτελεσματικό εναντίον τεθωρακισμένων οχημάτων, οχυρωμένων θέσεων και αντιαεροπορικών συστοιχιών πυροβολικού.

(3) Εδώ και αρκετά χρόνια η Augusta Westland, η Alenia τωρινή Leonardo (της οποίας ο κύριος μέτοχος είναι το ιταλικό υπουργείο οικονομικών), συμμετέχουν στο επανεξοπλισμό του Αζερμπαϊτζάν, από τον τομέα της ασφάλειας των αγωγών φυσικού αερίου μέχρι την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού.

(4) Δήλωση του Vahagn Khachaturian της 23ης Σεπτέμβρη 2023.

(5) Ακριβώς γι' αυτόν το λόγο-και όχι φυσικά λόγω φιλανθρωπίας-το Ιράν είναι η μοναδική χώρα που αυτή τη στιγμή υποστηρίζει έμπρακτα την Αρμενία, απειλώντας με στρατιωτική παρέμβαση σε περίπτωση Αζερικής επίθεσης ενάντια στο έδαφος του Ερεβάν και οργανώνοντας στρατιωτικές ασκήσεις και μετακινήσεις στρατευμάτων πάνω στα βόρεια σύνορα του.

(6) Τον Ιούλιο του 2022, η πρόεδρος της ευρωπαϊκής επιτροπής αυτοπροσώπως, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πέταξε στο παλάτι του κλαν Αλίεφ στο Μπακού, για να υπογράψει ένα σύμφωνο αναφορικά με το αζέρικο φυσικό αέριο, που προβλέπει τον διπλασιασμό της μεταφερόμενης ποσότητας του νότιου διδρόμου (SCP). Τον Σεπτέμβρη ο ίδιος ο πρόεδρος Αλίεφ πήγε στο φόρουμ του Τσερνόμπιο (Ιταλία), ώστε να εγγυηθεί τον διπλασιασμό της ποσότητας (από 16 σε 32 δισεκατομ. Κυβικά μέτρα) της συνολικής χωρητικότητας του TANAP, του αγωγού δηλαδή που διασχίζει την Ανατολία μεταφέροντας από το κοίτασμα Shah Deniz της Κασπίας θάλασσας, διασχίζοντας την Γεωργία και την Τουρκία (παρακάμπτοντας την Αρμενία) το φυσικό αέριο μέχρι τα ελληνικά σύνορα, όπου ενώνεται με τον δια-αδριατικό αγωγό TAP που φτάνει κατόπιν, μέσω Αλβανίας, στα απέναντι παράλια της ιταλικής Απουλίας.

(7) Οι διαφιλονικούντες σ'αυτή την περίπτωση δεν φαίνεται ότι μάλωσαν και τόσο μεταξύ τους. Στις 17 Σεπτεμβρίου 2023, υψηλοί αξιωματούχοι των Η.Π.Α., Ρωσίας και Ε.Ε. θα είχαν συναντηθεί μυστικά στην Κων/πολη της Τουρκίας για να μιλήσουν για την κατάσταση στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Αυτή η είδηση αποτελεί από μόνη της εκπληκτικό γεγονός, δεδομένου ότι αυτή την περίοδο δεν συνηθίζεται πολύ ώστε οι Ρώσοι και οι Αμερικάνοι να κάθονται γύρω από ένα τραπέζι! Δυο μέρες αργότερα, ο αζέρικος στρατός έμπαινε στο Στεπανακέρτ. Δύσκολα λοιπόν θα μπορούσε κάποιος να μην είναι καχύποπτος.

(8) Ρεχά Ογκούζ Τουρκχάν: Ο όρκος των γκρίζων λύκων, 1942. Οι γκρίζοι λύκοι δεν είναι φυσικά ένα οποιοδήποτε πολιτικό γκρουπούσκουλο, αλλά το κόμμα τους MHP και ο αρχηγός του Μπαχτσελί είναι αυτή τη στιγμή οι κύριοι πολιτικοί σύμμαχοι του Ερντογάν στην τουρκική βουλή.

(9) "Υπάρχει ένας μεγάλος κίνδυνος. Αν θέλουμε φυσικά να είμαστε τίμιοι και ειλικρινείς και να μην στρέψουμε το κεφάλι μας από την άλλη πλευρά, αν θέλουμε να επιδείξουμε απέναντι στην ίδια την επιβίωση της Αρμενίας το ίδιο ενδιαφέρον που επιδείξαμε για την Ουκρανία, σ' αυτό το σημείο πρέπει να είμαστε απόλυτα ευθείς. Ας δώσουμε λοιπόν ένα παράδειγμα: στις 25 Σεπτέμβρη συναντήθηκαν στον αζέρικο θύλακα του Νανκτσχιβάν ο Ερντογάν με τον Αλίεφ, επιβεβαιώνοντας την κοινή τους θέληση να επιβάλλουν με κάθε μέσο στην Αρμενία την διάνοιξη του διαδρόμου, μέσα από το εθνικό έδαφός της, μεταξύ του Νανκτσχιβάν και του Αζερμπαϊτζάν. Αυτό το πράγμα που

λίγοι γνωρίζουν είναι ότι η προπαγάνδα του Αζερμπαϊτζάν, με βιβλία, με τηλεοπτικές εκπομπές, διεκδικεί ολόκληρο το έδαφος της Δημοκρατίας της Αρμενίας ως “Δυτικό Αζερμπαϊτζάν”: Όχι το Ναγκόρνο-Καραμπάχ, αλλά το έδαφος της Αρμενίας... Είναι πολύ πιθανό ώστε το Μπακού να εκμεταλλευτεί την θέση του, αυτή της τεράστιας ανωτερότητας του σε όλα τα επίπεδα καθώς και της ουσιαστικής αδιαφορίας της διεθνούς κοινότητας, για να εισβάλει επίσης και στην Αρμενία, τουλάχιστο στα νότια εδάφη της που μεταξύ άλλων είναι και το μοναδικό σημείο επαφής με το Ιράν. Αυτή η κατάσταση είναι κάτι περισσότερο από μια θεωρητική υπόθεση σήμερα, είναι μια πολύ συγκεκριμένη προοπτική...”

Άλντο Φεράρι, Το τέλος του Ναγκόρνο-Καραμπάχ;, Ιταλικό Ινστιτούτο Διεθνών Πολιτικών Μελετών, 23 Οκτωβρίου 2023.

(10) Βλέπε και Αντιεξουσιαστική Εξεγερτική Διεθνής, “Πρόταση για μια συζήτηση”, Αθήνα 1993.

(11) Αμπντουλάχ Οτσαλάν, Πολιτισμός και αλήθεια. Η εποχή των μασκαρεμένων Θεών και των μεταμφιεσμένων βασιληάδων. Γραπτά από τη φυλακή. Μανιφέστο του δημοκρατικού πολιτισμού, τόμος 1, 2019.

(12) Τα γραπτά του Αμπντουλάχ Οτσαλάν από τη φυλακή είναι πολλά, Το τελευταίο είναι το βιβλίο: Κοινωνιολογία της ελευθερίας. Μανιφέστο του δημοκρατικού πολιτισμού, τόμος 3. 2023. Για έναν πλήρη κατάλογο βλέπε: www.ocalanbooks.com

(13) Ο όρος “δημοκρατία”, στη σκέψη του Αμπντουλάχ Οτσαλάν, δεν σημαίνει όπως στα καθ’ ημάς μια μορφή διακυβέρνησης, αλλά αντίθετα, σημαίνει μια μορφή μη κρατικής κοινωνικής ζωής. Κατά τον ίδιο τρόπο “δημοκρατικός συνομοσπονδισμός” σημαίνει, στην κυριολεξία, μια συνομοσπονδία λαών και όχι κρατών.

(14) Giorgio Agaben, Μέσα χωρίς στόχους, Bollati Boringheri, Τορίνο 1996.

(15) Πάνω σ’ αυτό το θέμα , μεταξύ άλλων, μπορεί να διαβαστεί το βιβλίο του Zygmunt Bauman, Νεωτερικότητα και ολοκαύτωμα.

(16) Moni Ovadia, Ο λαός της εξορίας, Editori Riuniti, Ρώμη, 2011.

(17) Αναφορά από τον N.Wilson, Bernard Lazare, Ο Αντισημιτισμός, Η υπόθεση Ντρέϋφους και η αναζήτηση της εβραϊκής ταυτότητας, Albin Michel, Παρίσι, 1985.

(18) Αναφορά από τον Michael Lowy, Λύτρωση και ουτοπία. Μορφές της κεντροευρωπαϊκής εβραϊκής κουλτούρας, Bollati Boringheri , Τορίνο, 1992.

(19) Aaron Liberman (1845-1880) αναφορά από τον Frankel, Οι Ρωσο-εβραίοι. Μεταξύ Σοσιαλισμού και εθνικισμού (1862-1917), Einaudi, Τορίνο, 1990.

(20) Αμφότερες οι αναφορές έχουν παρθεί από τον: Michael Lowy, Λύτρωση και ουτοπία.

(21) Daniel Boyarin, The No State solution: A Jewish Manifesto, Yale University Press, 2023. Για μια βιβλιοκριτική του βιβλίου με αφετηρία τις θέσεις του Simon Dubnow δείτε: Julie Cooper, Two paths for Diasporism, jewishcurrents.org

Στην ίδια κατηγορία και θεματική:

Κύπρος: 50 χρόνια μετά, μια ζωή τα ίδια

When the Makhnovists wiped out Grigoriev and Petliura

Η επαναστατική θέση του αναρχικού κινήματος στο Ουκρανικό ζήτημα

Κάποιες σκέψεις

από , 20/12/2024 12:17 πμ.

Το κείμενο είναι μεγάλο με πολλά στοιχεία και θέλει πολύ μελέτη. Αυτό που έχω να πω είναι μία μεγάλη υπερτίμηση της Τουρκίας ως στρατιωτική δύναμη και διαβάζοντας το κείμενο ένας έλληνας εθνικιστής δεν έχει παρά να συμφωνήσει ή και να επαυξήσει και να πει γι αυτό η Ελλάδα πρέπει να γίνει στρατιωτικά αστακός.

Επίσης έχει εκφράσεις ομολογώ πρωτόγνωρες για το ιντυμίντια όπως το <τουρκο-μογγολικοί λαοί> στην παράγραφο που γράφει <Αναφερθήκαμε στο μύθο του Τουράν, τη μυθική γη που βρίσκεται στη καρδιά των ασιατικών στεπών από τις οποίες οι τουρκο-μογγολικοί λαοί ξεχύθηκαν για "να κατακτήσουν και να διοικήσουν τους ανθρώπους ολόκληρου του κόσμου" (Σουλτάνος Αχμέτ Σανγιάρ, δωδέκατος αιώνας).

Όσο για το PKK , τις δεκαετίες 80,90 συνεργάστηκε με την ελληνική ΚΥΠ , την ελληνική αστυνομία, την ελληνική ακροδεξιά, βαρέσανε κομμουνιστές στο Λαύριο σε συνεργασία με την ασφάλεια, διαβάζω πως άλλαξε το PKK έγινε υπέρ της αυτονομίας , πάντως προσωπικά δεν του έχω εμπιστοσύνη και δεν θεωρώ ότι μετατράπηκε σε κομμουνιστική δύναμη.

Αλλά αυτά είναι προσωπικές απόψεις αλλά τα γεγονότα στο Λαύριο και η συνεργασία με το ελληνικό κράτος ήταν αδιαμφισβήτητη παλιά. Πολλοί τότε το θεωρούσαν ακροδεξιά οργάνωση το PKK.

Σίγουρα είναι κείμενο με πολλά στοιχεία, πολλά άγνωστα στοιχεία, αλλά θεωρώ υπερβολικό στο ρόλο της Τουρκίας και εάν κάποιος αποδεχτεί αυτό το ρόλο της

Τουρκίας και είναι και έλληνας πολίτης χωρίς κάποια διεθνιστική συνείδηση μοιραία θα αποδεχτεί και να γίνει η Ελλάδα αστακός στρατιωτικά. Ειδάλλως θα σου πει θα μας καταλάβει η Τουρκία κι εμάς.

Προσθέστε περισσότερες πληροφορίες

Τοπικά Νέα

 (Πάτρα) Λευτεριά στον σύντροφο Κ.Κ. - Γκρεμό δεν έχουν τα πουλιά

22/12/2024, 16:29

 Κρέμασμα πανό κατά τη διάρκεια δημοκρατικής εκδήλωσης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

20/12/2024, 15:57

 Ενημέρωση από τα δικαστήρια Θεσσαλονίκης+συμβάν

20/12/2024, 02:55

 Πανό για την υπόθεση των Αμπελοκήπων

19/12/2024, 13:38

 Από το άνοιγμα της "Κινητής Βιβλιοθήκης" - Καρδίτσα

19/12/2024, 13:11

 [Χανιά] Δεν παίχτηκε η παρτίδα μας ακόμα – Κυριάκος Ξυμητήρης θάνατος (συλλογή spray από τους τοίχους της πόλης)

19/12/2024, 03:30

 Πάτρα: ενημέρωση από το τριήμερο εκδηλώσεων για τα 11 χρόνια του αυτοδιχειριζόμενου χώρου Επί τα Πρόσω

18/12/2024, 23:01

 Ο Κώστας Βαξεβάνης επιτίθεται (ξανά) στον συνδικαλισμό – Συγκέντρωση 20/12

18/12/2024, 02:23

 Θεσσαλονίκη - Ανάλυση ευθύνης για επίθεση στα γραφεία της Allianz